

Talents are best nurtured in solitude; character is best formed in the stormy billows of the world.

—Goethe

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 41—Vol. LVI.

Friday, 24th October, 1958

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Asians Must Toe The Line Or . . .

IF Asians interfered in the politics of Nyasaland then they would be forced to "clear out of the country," said Dr. Hastings Banda, president of the Nyasaland African National Congress.

"One word from me," said the former London doctor who returned to Nyasaland in July after more than 30 years away," and the Africans of this territory will boycott Asian stores throughout Nyasaland.

Banda Determined On Independence

Dr. Hastings Kamuzu Banda is according to the Central African representative of "The Star," determined to gain an independent and Black Nyasaland as soon as possible at "all costs."

At his house in the European area of Limbe, Dr. Banda said: "Nyasaland must break away from the Federation—and the sooner the better for all races now living in this country.

"I am determined to bring this about and I do not care what I have to suffer in doing so."

Dr. Banda was full of energy and fury as he outlined his plans for a Nyasaland under Black rule.

The Europeans who chose to stay would be more than welcome—as civil servants and in administrative offices,
(Continued on page 416)

"They know only too well what this will mean—bankruptcy—and they will have to clear out."

Dr. Banda and his followers regard the 10,000 Asians in the territory as traders—and nothing more. They owned most of the shops in the country, thereby depriving the Africans of a chance to start small business, he said.

"The Asians were worried about the threatened boycott. The threat was precipitated by the memorandum—proposing political parity in the territory—presented to Mr. Lennox-Boyd, British Colonial Secretary.

Dare Not Fuss

Mr. A. Sattar Sacranie of Limbe, the 36-year-old lawyer, returned from London recently where he put the Asian question in Nyasaland to the Colonial office.

Nyasaland Asians know only too well that they will fare badly if the territory gains independence under Dr. Banda. They are loath to make a fuss even now—under Federal and Colonial rule—for the Africans are already talking about implementing the boycott, to give effect to a long-standing grudge.

Says Banda

One thing the Africans and Asians have in common is that they want Nyasaland to break away from the Federation.

But there is a difference. The Asians, according to Mr. Sacranie, want North-

ern Rhodesia and Nyasaland to federate, leaving Southern Rhodesia on her own, while the Africans, under Dr. Banda, are clamouring for Nyasaland's complete independence and self-rule.

NON-WHITE MIGHT JOIN FORCES AGAINST S.A. WHITES

A WARNING that the urge for freedom of the non-White South Africans would develop into a mass movement was given by Mr. Lambertus Palar, of Indonesia, in New York. And he appealed to the Union Government to revise its racial policy.

The non-Whites "will feel like a colonised people, and they will act like a colonised people," Mr. Palar told the Special Political Committee of the United Nations General Assembly. "And, finally, the mass movements will join forces with the anti-colonial movements that are sweeping over Asia and Africa, and the South Africans, our fellow nationalists, will find all Asians and Africans on their side."

Nationalism was one of the decisive forces shaping the present-day world, Mr. Palar said. In Asia and Africa it had assumed precedence over all other political considerations, and it had very strong racial ele-

ments.

Racial conflict existed in many countries, but most people, and certainly their governments, were ashamed that such conflict occurred and tried to minimise and conceal it.

"Only the Government of South Africa stresses, reinforces and strengthens race discrimination," Mr. Palar said.

Stands Alone

"The South African Government stands alone in the world community with the other members standing in political and moral judgment, filled with feelings ranging from shame to dis-

(Continued on page 412)

OPINION

FRIDAY, 24TH OCTOBER 1958

Democrats Must Unite Against Verwoerdism

THE men of apartheid are powerful because of two major weaknesses in the ranks of their opponents. On the White side the United Party carries on the illusion that it does oppose apartheid. Elsewhere, distrust and fear keeps the gulfs dividing the anti-apartheid groups very wide.

It is important that White opinion should be made to realise that the United Party is incapable of opposing apartheid successfully now or in the future for three very good reasons. Like the Nationalists, it believes in race dominance—as a condition of economic survival. The only difference between its attitude and that of the Verwoerdites is that the latter regard White supremacy as a condition of race survival. Secondly, the interests which the United Party serves are not trusted by both the non-Whites and the nationalistic Whites. For this reason, the U.P. is not likely to be a decisive force again on either side of the colour line—particularly in a situation where the man of colour has shown that (as in the Alexandra bus boycott) he is determined to have an effective say on how he shall be governed. Finally, the United Party's dislike for co-operation with non-White organisations seals its fate.

For it, then, to continue to tell the country that it can defeat the Nationalists one day is only to confuse the people and put off the evil day for Afrikaner nationalism.

While the Party's reluctance to work with the man of colour is regrettable, it should be realised that it is not really a decisive influence in the fight against apartheid. The real democrats in the various non-White political organisations, in the trade unions, in the Churches, in women's and other groups have a greater potential to defeat apartheid than the United Party and efforts should be bent in bringing these together.

There are serious difficulties on the way—some historical and others ideological. But, as "New Age" pointed out in a recent editorial, to allow these to stand in the way of co-ordinated action is to be blind to the lessons of history and to facilitate the destruction of one democratic group after another. We rarely find ourselves in agreement with "New Age" but in warning that the present divisions are an invitation to disaster, the Cape Town weekly expressed a view we share.

The obvious difficulty at the moment is the basis on which to unite. In spite of certain glaring weaknesses, the multi-racial conference laid foundations for united action which require re-examination in the light of subsequent events. It is a pity that its continuation

committee seems to have gone into hibernation for longer than is good for the country. Like others in the land we should like to appeal to this committee to give serious consideration to the need, not so much for a second gathering as for broadening both the committee's scope and composition before the second multi-racial conference is called.

At the Johannesburg assembly the committee was given fairly wide powers to translate the resolutions into action. One of these was to co-opt people from outside. We think now is the time when the committee should formally approach the organisations which sent delegates and observers and propose a more formal alliance against apartheid.

Balewa Favours Continuance Of Commonwealth Connection

THE importance of membership of the British Commonwealth to an independent, new self governing State of Nigeria, was emphasised by the Prime Minister of the Federation of Nigeria in London.

All political parties in Nigeria were agreed upon two aims—the attainment of independence, and membership of the British Commonwealth of Nations—said the Prime Minister, Mr. Alhaji Abubakar Tafawa Balewa, at the Foreign Press Association luncheon in honour of the Nigerian Ministers now in London for the Constitutional Conference.

Foreign Policy

One question uppermost in many people's minds, he said, would be Nigeria's future foreign policy. "We shall do our best to maintain friendly relations with all our neighbours, because we found through experience that in many matters joint consultations are very important. On the attainment of independence Nigeria cannot be expected to have her representatives in many countries of the world. This is where our membership of the British Commonwealth is very important, because in the countries where Nigeria cannot be directly represented we shall have the other members of the Commonwealth to represent us.

"By 1960 we reckon to have about 40 people trained as diplomats, but many will still be too young to be appointed Ambassadors abroad. We shall look to the United Kingdom for our representation in a great many countries.

"I have already mentioned our intention to join the United Nations, through which we hope to be able to play our part in working for the peace and happiness of the world.

Development

"We consider that membership of the British Commonwealth is equally important to Nigeria, especially when one bears in mind the enormous opportunities for the development of our country. We are now undeveloped. We shall remain under-developed for many years, so that it will be necessary for us to persuade the richer countries to invest in Nigeria, both their money and their manpower, particularly their technically qualified manpower.

"They would prefer," said the Prime Minister, "to have those investments made by countries of the British Commonwealth.

"The truth is," he declared, "we are used to the British and their ways, we look upon ourselves as junior members of the family, and it is to the other members of the family we shall look first for moral and material support and encouragement."

Fountain Of Wisdom

The strength of numbers is the delight of the timid. The valiant of spirit glory in fighting alone. And you are all here to cultivate that valour of the spirit. Be you one or many, this valour is the only valour, all else is false. And the valour of the spirit cannot be achieved without sacrifice, determination, faith and humility.

—Mahatma Gandhi.

Comment On Men And Events

Revolution By Consent

By JORDAN K. NGUBANE

THE book reviews section of the London "Observer" is by far one of the most enjoyable features of this journal. In a recent issue Mrs. Taya Zinkin's book "Revolution By Consent" was reviewed. The title struck me as expressive of something which we in this country need... a revolution towards which Black and White shall work by agreement.

We live in a society where race is a qualification for privilege. Very many Whites believe that if this pattern were altered they would be ploughed under. As a result they are prepared to perpetuate a system which is not only cruel and unjust but works against the finest ideals of the very civilisation which they claim to uphold.

There is not the slightest possibility that the man of colour will accept forever the position of inferiority which he occupies. In like manner, there is no chance that we can find a halfway house where it will be possible to maintain White supremacy with justice to the man of colour. The way out seems to lie in a complete change of the very bases on which South African society has been established.

Revolutionaries

From a caste society we need to move to a social order in which the individual, regardless of race, will not only be free from tyranny but will have the opportunity to make the best possible use of his life. Such a change would mean a revolution in this country. And those who work towards the goal of race equality should not be ashamed when they are called revolutionaries.

The point that matters is: What sort of a revolution will move events in the direction of freedom for all? There are three types already in the field. There are the communists who stand for the violent overthrow of the ruling class. They use their considerable experience and resources to sharpen conflict between Black and White and not to widen areas of agreement if these are not of the type Moscow approves. Their biggest problem, in a caste society where race is the dominant influence, is that if they work to sharpen conflict, they play right into the hands of African racialism and in that way move events towards a collision where the issue will not be possession of the means of production, but who shall be boss over the other. In a situation like that, the African racist would bang the White communist as readily as he would send to the

gallows the man who supports apartheid.

One might develop this point about violence a little farther. It is a dangerous weapon, no matter who advocates it. Apart from inciting the Verwoerdian Nats to use their superior military power against the African, it would generate conflicts as between our various peoples which could be fatal for all concerned.

Blood

Although the communists believe in violence as a matter of faith, when they come up against these realities their enthusiasm for seeing blood flow begins to lose part of its force. All this places them in a position where communism is no answer to the problems of our country.

The second type of revolution is one in which African nationalism would develop into racialism and set itself the goal of "Africa for the Africans." The ultimate aim here would be obviously to drive large sections of the White community out of the country by force and establish an Africanistic society in which being an African would be the only qualification for privilege.

I do not think that those who work for this goal would drive the country back to barbarism. There is quite a good deal of fear-mongering propaganda which suggests this. This is unfortunate. The men and women who want an Africanistic society are almost invariably educated men who have had the benefits of the White man's schooling. They appreciate very keenly the blessings of industrialisation, for example. They think that they can get their rightful share of the profits from exploiting the resources of their country only when they are unquestioned masters. They would follow the examples of India, Ceylon and Ghana or, even Burma and Indonesia, rather than revert to tribalism.

But this does not in any way mean that they are better than the communists. Basically, they stand for as vicious a tyranny as any in the communist world. The fact that some of them say relatively sweet things about democracy could very well be a

tactical course dictated by awareness of their military weakness. Like the communists their approach is no answer to South Africa's race problem.

Hating Tyranny

This brings us to the third type of revolution: one in which race would be rejected as a factor in assessing the value of the individual and which would set itself the objective of a non racial democracy. Values of life which have a similar meaning on both sides of the colour line would be the unifying influences and Black and White would move forward together hating tyranny, instead of any particular race.

This would immediately rule out violence. Black and White would together fight side by side against tyranny... their immediate intention being to widen ideological fissures in the White community—that is: to sharpen the lines of demarcation between the European democrat, the apartheid and the ordinary waverer; to shake Afrikaner nationalist confidence in White supremacy; to raise doubts in the minds of the more reasonable Whites about the real goals of apartheid; to encourage the hesitant and doubtful to proceed to democratic certainty; to build closer unity between Black and White democrats and Christians and, finally, to isolate the men of apartheid in order to oppose them effectively.

At no stage and in no manner whatsoever would the Afrikaner democrat be made to feel that all this represented a ganging up against his people. On the contrary he would have to be made to feel that the direction taken was a safer route to a better future for him and his people; that he could make an important contribution in shaping that future by working in the closest collaboration possible with those who have set themselves the ideal of a non racial democracy. Our attitude to him; our goals and the methods by which we moved to it would have to be of such a nature as to make it clear that association with us was a better guarantee of survival for him and his people.

Cultural Amalgam

In this movement forward it would be understood at all stages that the bulk of the African people have no desire to become Black Europeans. We respect the White man's way of life. We expect our right to any way of life we chose for ourselves to be respected. In this connection, our own ideal is a cultural amalgam in which we shall compound the best in the civilisation of the West with the

best in the wisdom of the East and blend these with the best which centuries of travail have awakened in us to create a society in which the individual human being, no matter what his race was, would be free and able to make the best possible use of his life. All this—if I might adapt Mrs. Zinkin's very apt phrase to our situation—is what I should like to call "Revolution by Consent." It seems to me, at least, to be the only feasible solution to the race problem.

Verwoerd's Enlarged Cabinet

THE Prime Minister, Dr. H. F. Verwoerd, announced his new Cabinet in Pretoria on Monday. There are now 16 Cabinet Ministers and four Under-Ministers. They are as follows:

Prime Minister—Dr. H. F. Verwoerd.

Minister of Justice and Leader of the House of Assembly—Mr. C. R. Swart.

Minister of Lands, Forestry and Public Works—Mr. P. O. Sauer.

Minister of External Affairs—Mr. E. H. Louw.

Minister of Finance—Dr. T. E. Dinges.

Minister of Defence—Mr. F. C. Erasmus.

Minister of Railways and Transport—Mr. B. J. Schoeman.
Minister of Interior—Mr. J. F. Naude.

Minister of Economic Affairs—Dr. A. J. R. van Ryn (who will be succeeded on December 1 by Dr. N. Diedericks).

Minister of Education, Arts and Science, Social Welfare and Pensions—Mr. J. J. Serfontein.

Minister of Labour and Mines—Mr. J. de Klerk.

Minister of Bantu Administration and Development—Mr. M. D. C. de Wet Nel.

Minister of Agriculture, Technical Services and Water Affairs—Mr. P. M. K. le Roux.

Minister of Bantu Education—Mr. W. A. Maree.

Minister of Posts and Telegraphs and Health—Dr. J. A. M. Hertzog.

Minister of Agricultural Economics and Marketing—Mr. D. C. H. Uys.

Deputy Minister of Bantu Administration and Development—Mr. F. E. Meentz.

Deputy Minister of the Interior—Mr. P. W. Botha.

Deputy Minister of Labour Mines—Mr. M. Viljoen.

Deputy Minister of Education, Arts and Science, Social Welfare and Pensions—Mr. B. J. Vorster.

India On Warpath Against Apartheid

SOUTH AFRICA's apartheid policy was the target of a critical resolution introduced in the UN Special Political Committee by India and sponsored by 29 other States. The U.S. delegate said he would support it, but the United States "did not share the view of those who believed that the UN should condemn South Africa for her racial policies."

Among the 29 countries sponsoring the resolution are Burma, Ceylon, Ghana, Greece, Pakistan, Sweden and Yemen. The resolution reads:

"The General Assembly, recalling its previous consideration on the question of race conflict in South Africa resulting from the policies of apartheid of the Government of the Union of Africa.

"Recalling, in particular, paragraph 6 of its resolution of December 6, 1955, calling upon the Government of South Africa to observe its obligations under the Charter of the United Nations:

Charter Rights

1—Declares again that in a multi racial society, harmony and respect for human rights and freedoms and the peaceful development of a unified community are best assured when patterns of legislation and practice are directed towards ensuring equality before the law of all persons, regardless of race, creed or colour, and when economic, social, cultural and political participation of all racial groups is on a basis of equality.

2—Affirms that governmental policies of member states which are not directed towards these goals, but which are designed to perpetuate or increase discrimination, are inconsistent with the pledges of the members under Article 56 of the Charter.

3—Solemnly calls upon all member states to bring their policies into conformity with their obligation under the Charter to promote the observance of human rights and fundamental freedom.

4—Expresses its regret and concern that the Government of the Union of South Africa has not yet responded to appeals of the Assembly that it reconsider governmental policies which impair the right of all racial groups to enjoy the same rights and fundamental freedoms.

U.S. View

Mr. George M. Harrison, the United States delegate, was the first speaker.

Mr. Harrison said that the General Assembly should express its "regret and concern" that the Union Government had not responded to repeated appeals by the United Nations to modify its apartheid policies.

"There are those who believe that the United Nations should condemn the Union of South Africa. The United States does not share that view."

The only way in which a problem of this nature could be approached constructively was in a spirit of co-operation rather than condemnation, he said.

"In this connection we rely upon the force of world public opinion. Just as hostile public opinion can serve to isolate those who reject the standards of the community, so an informed and sympathetic public opinion can serve to help a member overcome a problem."

It was in that spirit that the United States would support the resolution.

South-West Africa

In the debate in the Trustees-

hip Committee on South-West Africa, the British delegate, Mr. Gilbert Longden, urged the United Nations to reserve judgment on the partition of South-West Africa until concrete proposals were presented.

Mr. Longden said: "We do not think that the United Nations should be afraid of the spectre of partition, but that we should reserve judgment until we see how it will look when clothed with the flesh and blood of concrete proposals."

Mr. Longden said the committee would "do worse than invite the Union Government at least to put forward specific proposals to the 14th (Assembly) session for its impartial and uncommitted consideration."

He said if that course was not followed, the UN should invite the present members of the Good Offices Committee to reopen their discussions with the Union of South Africa and report back to the next Assembly.

Whites Fear Ghana Might Be Imposed On Them

THERE was no doubt that a real tension existed between White and non White nationalism in Africa, and in Southern Africa that tension manifested itself in mutual fear, the Rev. C. Edgar Wilkinson, president of the 1958 Methodist Conference, told delegates to a representative session in Pietermaritzburg.

The African was afraid that the European would go on enforcing apartheid upon him, and the White man feared that the African "would impose a Ghana on him." That, in a nutshell, was the dilemma of a divided continent.

The independence of Ghana had heralded the great part that African Nationalism would inevitably play in the pattern of a once dark continent, but there was not likely to be much progress towards any reconciliation if both northerly African Nationalism and southerly Afrikaner Apartheid persisted in mutual recrimination.

Admittedly there were real dangers in both, but there were indications today that some kind of reconciliation was not impossible.

There was no doubt, the Rev. Wilkinson said, that if responsible leaders in both fields were prepared to speak words and show works of goodwill across the division of colour in Africa

that they could form a sound basis for some measure of reconciliation. Only human sinfulness and arrogance stood in the way.

The division in Africa due to the inequality of wealth and poverty was also very real, and Christians dare not be complacent about it. At present, this division became critical only when exploited by Communism.

Synod Report

Quoting a report of the Synod of Reformed Churches, Mr. Wilkinson added that the Africa of today offered fertile soil for Red propaganda, with its outspoken ideals of a dictatorship of the Black proletariat and the elimination of the White monied classes. The potential danger in such a situation was very real.

But the more thorough the Christian approach to the whole problem, the less likely it was that it would become unmanageable.

The great creedal division in Africa was between Christianity and Islam and the strength and

growth of Islam in the new Africa presented a tremendous challenge to the Christian Church and to all Christian governments in Africa.

Unless governments concerned renounced the doctrine of "baaskap" and domination and showed greater practical sympathy with the social, economic and political aspirations of the African, the non-Christian people of the continent would come to regard the Christian Church as a symbol of White rule and supremacy.

It would be a tragedy, Mr. Wilkinson concluded, if vast numbers in Africa rejected Christianity because Christian governments were not Christian enough. —"Natal Witness."

Non-White Might Join Forces Against S.A. Whites

(Continued from front page)

approval to resentment, and even to hostility.

"Economic and social progress among Africans is taking place with dramatic rapidity in the whole of Africa except the Union."

"These people will play a decisive role not only in the destiny of their own countries, but in that of South Africa as well."

Mr. G. S. Pathak, of India, said that race tensions were growing in the Union at a rapid rate.

There were repercussions outside Africa, but the Union's answer to all this was more and more segregation.

"There is an awakening at a rapid rate in this huge Continent of Africa. Eight territories in Africa have already attained independence."

"In other territories, too, people are gaining political power and some more will attain independent status in the near future."

How long would the Government of South Africa flout the world's opinion and refuse to abandon a course which was fraught with such disastrous consequences? he asked.

No Threat

Mr. Belthaneus Valladares, of Guatemala, said his delegation could not approve racial discrimination because his own country's constitution had always been directed at removing all such discrimination.

He could not, however, agree that a policy of race discrimination in one country constituted a threat to inter-race relations in other countries.

The debate was adjourned.—Sapa.

Meiring On New Campaign To Sell Apartheid

A WORLD-WIDE spirit of "anti-colonialism and liberalism" might be the cause of the propaganda directed against South Africa, Mr. Piet Meiring, head of the State Information Office told the advertisers' convention in Durban, says a report in "The Natal Daily News."

Mr. Meiring, who was commenting on the "bad Press" South Africa received in overseas newspapers, added that the new liberalism was propagated by people "who can afford to have ideas which we in South Africa cannot afford."

South Africa, he said, had become a target simply, because it was part of strategically important Africa—"the half-way house between East and West."

Mr. Meiring said: "The United States is vying with Communism to gain a foothold. I do not suggest that they think we are expendable...but we are not regarded as part of the modern set-up in Africa."

Discussing overseas newspapers, he said there were six or seven full-time overseas journalists in the country who

Sweeping Changes In Pakistani Government

KARACHI, Saturday.

SWEEPING changes in the Pakistan Government's administrative structure, under which four Ministries are abolished and several others reorganised or split into two, were announced tonight.

The Ministries abolished are those of Parliamentary Affairs, Labour, States and Frontier regions, and Economic Affairs. Their functions have been merged with those of other Ministries.

The National Planning Board becomes the National Planning Commission and takes over the administration of National Development Plans, which it also frames.

A joint announcement by President Iskander Mirza and General Ayub Khan, the Martial Law Administrator, also made a number of transfers and new appointments of Government secretaries.

Martial Law was imposed by the President when he abrogated the Constitution and disbanded the Assembly and Political parties on October 7.—Sapa-Reuter.

were extremely well disposed towards South Africa.

"Our trouble is not with these journalists. The bad reporting is done in large measure by South African 'stringers'."

Positive Approach

Mr. Meiring said that his experience was that very few principled journalists would deliberately offer "wrong stories," about South Africa, but when they did write "positive stories," these were not printed because newspapers wanted only sensational news.

Mr. Meiring put forward several ideas for placing the overseas picture of South Africa in its "true perspective."

One was the movement (described by the Minister of External Affairs, Mr. Eric Louw) to enlist the support of top-level businessmen who might influence those who played an important part in forming public opinion overseas.

"John Citizen"

Another idea was that South African newspapers should join up with a big paper in the United Kingdom and run a well-publicised competition to find an ordinary man—a "John Citizen"—who could be shown round the Union.

A third scheme was one already in practice; the formation of "overseas visitors committees" in the big centres, where foreigners were able to get to know South Africans and learn about the country's problems. So far 14 such committees had been established.

Uganda Votes

KAMPALA, (Uganda).

Voting began on Monday in Uganda's first elections, the biggest ever staged in East Africa, to elect 10 African representatives for the new Legislative Council.

More than 600,000 Africans have registered as voters. Police are on the alert for incidents but early reports from polling stations said all was quiet.—Sapa-Reuter.

Mr. Suhrawardy Tried To Flee Karachi

(From Our Own Correspondent)

MR. H. S. SUHRAWARDY, one-time Prime Minister of Pakistan, tried to get away from Karachi the day following the "coup," it is learnt.

According to a well-informed traveller who arrived in New Delhi four days ago from Karachi, Mr. Suhrawardy went to Karachi airport in an endeavour to flee the country, but the martial law authorities sent him back home.

It is not known which flight he was trying to catch and where he was trying to go. Mr. Suhrawardy, however, had a valid visa to visit India and certain European countries. If he was making for the U.K., again he would have needed no visa.

It is understood that some 500 political workers belonging to various parties are under the surveillance of the authorities though they have not been arrested.

Mr. Firoz Khan Noon, Former

Prime Minister of Pakistan, arrived in Lahore on Thursday from Karachi by train accompanied by Begum Noon.

This was Mr. Noon's first visit to Lahore after his dismissal from Premiership on the night of October 7 when martial law was declared throughout Pakistan.

Approached by Pressmen at the railway station, Mr. Noon requested the Press "not to ask any questions."

The former Chief Minister of West Pakistan, Mr. M. A. Qizilbash, and two former Ministers of West Pakistan received Mr. Noon on his arrival in Lahore in a special saloon.

Mr. Noon and Begum Noon will leave Lahore soon for his village to celebrate the marriage of their daughter.

Toure Wants Federation With Ghana

THE Prime Minister of Guinea, M. Seidou Toure, told the representative of the "Natal Mercury" in an exclusive interview that his country would seek a form of federal association with Ghana and that it was "very likely" that it would transfer from the franc zone to the sterling or dollar area.

Guinea, which became independent by voting about 96 per cent. "No" in the French constitutional referendum, is an important producer of bauxite, bananas and diamonds. About the size of Great Britain, it has a population of 2,900,000.

"We want co-operative links with France in the economic cultural fields," the Prime Minister said, "but relations must be those of equal and independent partners"

"We are maintaining our re-

lations with the French African territories and I shall continue to be president of French Africa's Trade Union Confederation. I think that one or two federations will be formed and that before long we shall all be linked in a United States of Africa or West Africa.

"I have no experience of communism at all, and have no intention of borrowing any 'isms' from Europe. I am not interested in ideologies, only in realities.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 2 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Crisis In Pakistan

WHILE it is difficult not to agree with President Mirza's scathing denunciations of Pakistan's politicians and political parties, it is not easy to see the wisdom of his extreme steps. It appears that the break with the past is to be irrevocable and complete. The Constitution has not been suspended but abrogated. The Central and Provincial Government have been "dismissed," the national parliament and provincial assemblies "dissolved," and all political parties "abolished". The country has been placed under martial law and General Ayub Khan has been named its chief administrator.

These actions taken as a whole, are in every sense lawless. They have the sanction only of physical force. President Mirza believes that a vast majority of the people no longer has any confidence in the parliamentary system of government, but it is by no means certain that this belief is based on facts. Though it is perhaps true that the people of Pakistan took a dim view of the constant arrival and departure of ministries, it does not necessarily follow that they prefer a military dictatorship. A general election could have had a cathartic effect; and the weakest part of President Mirza's proclamation is his categorical assertion that an election would be futile because it would be rigged by the "same group of people who have brought Pakistan to the verge of ruination."

Reformers

Though there is no reason to doubt President's plea that his actions have been impelled by the best of motives he cannot absolve himself of all responsibility for the situation which he so strongly deprecates and which he wishes to rectify by drastic methods. Nor is it certain that President Mirza, General Ayub Khan and many other army commanders have either the will or the capacity to institute the kind of reforms which Pakistan needs. It will not be easy to solve the country's economic crisis or institute agrarian reforms. It is to be hoped that they will prove equal to the task. It is clear

that Pakistan will continue to align itself with Western military bloc but President Mirza's strictures against those who scream for war against India suggests that Karachi's relation with New Delhi will be conducted on a more realistic basis. Is it too much to hope that a settlement of the Kashmir issue and the dispute over canal waters will be facilitated now that Pakistan's rulers will not be under constant pressure to exploit existing differences with India for narrow political purpose?

64 Die In U.P. Floods

Sixty-four people died in Uttar Pradesh in floods since October 7.

Ten square miles of Lucknow city remained for the third day under flood waters in the worst deluge in 25 years.

The level of the Gomti river rose another 13.5 inches during the last 24 hours that brought the level to more than three feet above the danger mark. Life in one fourth of the city is paralysed. Hundreds have fled from their homes.

Banaras Hindu University Closed

The Executive Council of the Banaras Hindus University has decided to close indefinitely the entire university. The curt announcement followed "acts of grave indiscipline and defiance of law committed systematically and in an organised manner by a number of students" during the past six weeks.

A notification issued by the University authorities announcing the closure, added that the University will be reopened only when normal conditions are restored in the University.

In a separate order issued by the Registrar directed all students residing in the hostels and approved lodges of the University "to leave the University immediately but not later than October 17, and go to their respective homes."

Expressing its deep distress and "profound regret" at the "rampant indiscipline and lawlessness" prevailing in the university, the Council said in a resolution that it had become practically impossible for it to

carry into effect the objectives for which it had been constituted.

Boat Mishap In Ramgunga : 60 Drowned

Sixty persons are feared to have been drowned in a boat accident in the Ramgunga near Fategarh.

Two hundred and twenty-three sheep and two horses, which were in the boat, were also drowned.

It is reported that the accident occurred when the boat carrying 79 passengers and the animals, collided with a submerged tree and capsized.

Police Open Fire In Kerala

The police opened fire on a stone-throwing communist-led mob of workers in one of the tea plantations in Kerala. None was injured.

According to reports reaching Bombay 8 policemen including a sub-inspector, were hit by stones.

Kerala's crack police force—the Malabar Special Police—have been guarding the plantations affected by the 12-day old strike.

Trouble started when some 60 strikers were reported to

have attempted to prevent the police-protected loyal workers from reporting to duty.

The strikers hid themselves in bushes and started throwing stones at the police. The police had to resort to firing to disperse the mob.

Rival Groups Prepare For Showdown In U.P.

Preparations in rival camps for the Uttar Pradesh Congress Committee meeting scheduled for next week-end may prelude a showdown between the followers of Mr. C. B. Gupta and the Sampunanand Ministry.

Whether this conclave of the 684-member Pradesh Congress Council passes off peacefully or aggravates the existing disaffection in the State Congress, the possibility of a Cabinet reshuffle following the meeting is certain, responsible Congress circles said.

The presence of Pandit Pant, and Dr. Sampunanand at the week-end meeting is, however, a guarantee that controversies will not be allowed to outstrip the bounds of legitimate discussions.

Just Arrived

Famous Religious Gujarati Books

Maha Bharat	2	5	0
Thulase Krit Ramayana 2 Vol	3	10	0
Vallmik Ramayana 2 Vol.	4	10	0
Gita In Gujarati Explained		5	6
Gita Paah Ratana Bashan		10	6
Vanikana		19	6
New Cooking Book Paak Vigan			
Over 500 Pages, fully Illustrated	1	12	6
Ambina Jigar, 2 Volume	1	8	6
Dampate na Vivaka Sexual Book	1	5	0
Dampate na Sooke, Sexual Book	1	5	0
Dampate na Bushan, Sexual Book	1	5	0
Koak Sastra	1	12	6
Chandi Paat		5	6
Vibisha Vani	1	5	6
Bagath Jalarun, na Khatta	2	15	0
Jalarun na Omar Path Khatta	1	7	6
Gujarati Teacher, Gujarati Letter Writer		10/6	each
Daily Prayer Book, Sal Suwar, Adika, Msaaba Khatta,			
Parsathan Mass na Khatta, Shri Sataya Narlan Khatta,			
Jalarun Bapu Khatta Arbhie Sangru, and many other			
Song Books at 2/6 each.			

ALL ABOVE ARE NOW ON FOR SALE.

D. ROOPANAND, BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

Pakistan's New Regime

KARACHI, Wednesday,

PAKISTAN'S two-week old revolutionary regime is forging ahead with plans for a number of major reforms. The country's two new leaders, President Iskander Mirza and the Army Chief, General Mohammed Ayub Khan, have swept out four Ministries in a first step towards a complete reorganisation.

A Commission has been set up to report on land reforms—regarded by the new rules as a priority job—and the food problem is being tackled on a "war footing."

The country is likely to be kept under martial law for some time, but little is seen of troops.

The administration is mainly in the Hands of civil servants backed by the army.

Vast stocks of hoarded food and black market goods have been uncovered and hundreds of alleged smugglers arrested, including Mohammed Ayub Khuro, defence Minister in the ousted Government.

The new regime has launched a major drive to recover millions of rupees owing to the Government in unpaid taxes and licence fees, and efforts are being made to teach the population discipline and sanitation.

Traffic in Karachi is better regulated than it has ever been

and the accumulated filth of years has been cleared away from bazaars and residential areas.

Prices in the capital, which had been soaring to unprecedented heights, have been brought down so effectively that controls have had to be placed on purchases. Many shopkeepers, who had to pay high prices to blackmarketeers, have suffered enormous losses.

It seems clear that the new regime has come to stay. It owes its popularity not only to its success in cutting prices, but to its proclaimed ideals and drive against anti-social elements.

There is no real opposition within sight and the power of the army is unchallengable. The two new rulers, both of whom went to Britain's Sandhurst, are popular with the army.

Speculation on a rumoured split between the two men reached a climax last week when General Khans issued a statement

that martial law would be retained until the country's main problems had been solved. This appeared to contradict Mr. Mirza's promise to foreign correspondents that it would be lifted as soon as possible.

But observers attribute General Khans statement mainly to a fear that anti-social elements might take heart if they thought martial law would be lifted soon.

There is no real evidence of any fundamental disagreement the two men, and they have gathered around them top civil servants, most of whom served under British rule, who share their views.

The regime faces enormous problems. A population of over 80 million is growing at a rate of a million and a quarter yearly, and although the Punjab area was known before partition as the granary of India, food production is now far below requirements.

Imports of food have brought a tremendous drain on foreign exchange reserves. The country's earnings have declined because of the fall in export prices and volume of cotton jute goods and tea, which coincided with a rapid spiralling of internal prices.

Neither of the two rulers has given any indication of how they

propose to deal with these problems except to aim for self-sufficiency in food.

Observers believe, however that the present virtual dictatorship will enable the regime to force through long-needed reforms and that Mirza and Ayub genuinely intend to put the country on a stable footing—and then restore democracy.—Sapa-Reuter.

Scheme To Absorb Highly Qualified Technicians

Indians returning from abroad with high technical and scientific qualifications are to be admitted at once to a pool for temporary placements, from where they will be absorbed in State or private industrial organisations.

The scheme is to be administered by the Indian Council of Scientific and Industrial Research, whose governing body met in Delhi recently under the Chairmanship of Prime Minister Nehru and approved the arrangements.

Initially about 100 officers will be admitted to the pool and they will include a proportion of those who have high Indian qualifications.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY

CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845
Residence: 36413.

African Women Flee Before Baton Charge Threat

JOHANNESBURG, Tuesday.

BETWEEN 200 and 300 African women fled in panic when threatened with a baton charge at Newlands police station, Johannesburg, today. They went to the police station to protest at the arrest of 239 African women and a man while they were on their way to the Native Commissioner's office in Fordsburg to complain about the imposition of "pass books" on African women.

About 300 African women were also arrested at the Government pass office in Market Street on an allegation of having obstructed traffic. The names and addresses of a photographer and reporter were taken by the District Commandant of Newlands after the "protest gathering" at the police station.

Today, the trouble was the culmination of efforts by Dr. Verwoerd's Native Affairs Department to ensure that African women in the Union voluntarily accept reference books. For several months, plans have been made to introduce the system on the Rand and the aim was to introduce it so "quietly" that agitators would not be given an opportunity to organise.

Without the knowledge of the security police, however, a group managed to organise during Monday night a protest march by hundreds of African women to the Native Commissioner's office in Fordsburg and the pass office in Newtown.

The first knowledge the police had was this morning, when the women started gathering in Sophiatown and other locations in Johannesburg. In

"We Showed Foresight In Acceding To India"

Says Kashmiri Leader

Bakshi Abdul Rashid, General Secretary of the Kashmir National Conference has said that events in Pakistan since its birth which culminated in the abrogation of the Constitution and proclamation of martial law vindicate the foresight and realism of the State people's decision to accede to India.

Addressing a labour meeting in Srinagar, that while the fundamental rights of the Pakistani masses have now been put in cold storage, "we are proud of the fact that we are citizens of a country which is the biggest democracy in the world, making successful strides to build itself."

Bakshi Rashid expressed satisfaction over the progress Kashmir was making as an integral part of India.

Sophiatown, women on their way to work were told to go to Freedom Square. There, they were told they must go to the Native Commissioner's office in small groups to protest against the reference books system.

About 400 women set off in small groups, but by the time they reached Hurst Hill, the leading group started to merge. By the time they reached Brixton, the bulk of the women were grouped.

Police Warning

Lt.-Col. G. D. Pienaar, District Commandant of Police for Newlands, raced up with his men, warned the women that they were holding an illegal procession and ordered them to disperse. He alleged that, in addition to holding an illegal procession, they were also obstructing traffic.

When there was apparently no reaction, Col. Pienaar repeated his warning.

A woman, who later disappeared, told the women to break up into small groups. Col. Pienaar ordered his men to surround and arrest them. Cheering and singing wildly, the women were rounded up and sent to the Newlands police station in police vans.

Shortly before lunch time, between 200 and 300 women marched to the police station. They wanted to know why the arrests were made in connection with the pass laws. Col. Pienaar said he had already explained the reason. The women said they also wanted to be looked up.

Colonel Pienaar ordered a squad of his men to form up and the women fled in panic.

India-Made Light Plane To Be In Market Soon

A two-seater light aeroplane "Pushpak," built at the Hindustan Aircraft factory in Bangalore, is shortly to be offered for sale.

It is rugged in construction, easy to fly and cheap to operate and maintain. It can take off from short runs, even stretches of wide roads. The cruising speed is 90 miles per hour and it can fly at one stretch for three hours.

India And Disarmament

INDIA was reported on Wednesday to be working for unanimous agreement in the United Nations General Assembly on three specific disarmament resolutions.

The Indian delegation began its negotiations late last week. Diplomats in touch with the talks said that the Soviet Union and the United States had not yet told India whether they agreed to its compromise suggestions.

The diplomatic sources said that one resolution would call for a cessation of nuclear weapon tests in connection with the talks between the United States, Britain and the Soviet Union in Geneva on October 31, a second would give a blessing to East-West technical talks on means of preventing surprise attack starting in Geneva on November 10, and a third would expand the 25-nation disarmament commission to include all the United Nations' 81 members and would keep it in year-round session.

—Sapa-Associated Press.

Banda Determined On Independence

(Continued from front page)

he said. "But we want no land barons or country squires."

"In the Naysaland of the future Black and White must work together and if the European does not like it they will have to go."

"I know of many who will stay when this country gains its freedom."

Dr. Banda emphatically denied that he was against the European. "I have lived in Britain too long to be that," he said. "But no one and nothing is going to stand in the way of our achieving our independence. I want self-rule for Nyasaland by negotiation."

"The Nyasas are united on this issue, make no mistake about that."

"I have been recalled to my country to lead the people and I am determined not to fail them."

In the Nyasaland envisaged by Dr. Banda political power would be in the hands of the Africans. The machinery of Government, he said, would include Europeans.

An independent Nyasaland would attract more industries and friends than now. Independent Nyasaland would also remain in the Commonwealth. "If we are allowed to"

DEWALI GREETING CARDS

REF. NO.

101	Film Star Printed Cards	3/-	Dozen
102	Film Star Printed Cards Large	6/-	"
103	Film Star Folder Cards Medium	9/-	"
104	Film Star Folder Medium Cards Tinted	12/-	"
105	Film Star Folder 3 x 4 Cards Plain	15/-	"
106	Film Star Folder 3 x 4 Cards Tinted	24/-	"
107	Film Star Post Cards Plain	15/-	"
108	Film Star Post Cards Tinted	21/-	"
109	Religious Folder Cards Medium Plain	9/-	"
110	Religious Folder Cards Medium Tinted	12/-	"
111	Religious Folder Cards 3 x 4 Plain	15/-	"
112	Religious Folder Cards 3 x 4 Tinted	21/-	"
113	Floral Series	18/-	"
114	Floral Series	24/-	"
115	Floral Series	27/-	"
116	Floral Series	34/-	"
117	Floral Series Perfumed ...	36/-	"
118	Dewali Greeting Obsequo Book	2/-	Each
119	Dewali Greeting Handies	1/10	Each

ORDER NOW. POSTAGE FREE. C.O.D. 2/ EXTRA

Obtainable at Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 29488. 286 GREY ST., DURBAN. P.O. Box 2037
(Opposite Corner Shah Jehan Cinema)

World Newsreel . . .

(FROM SAPA REUTER)

Chinese Muslim Accused

The Hong Kong Communist newspaper, "Ta Kung Pao," reported that the vice-chairman of the All-China Islamic Association, Ma Chen Wu, had admitted responsibility for four riots by armed mobs against the Chinese Communist authorities in the North-West China province of Minghsia during the past eight years. Two armed riots occurred in April and June this year.

The newspaper quoted official New China news agency reports from Yinchu, the capital of Minghsia, in accusing Ma of being an "extreme rightist Moslem carrying out anti-Communist, anti-people activities under the cloak of religion.

Jap Socialists Fear Kishi Heading For War

The Japanese socialist Party has adopted a resolution calling for "the overthrowing" of the Government of the Prime Minister, Mr. Nobusuke Kishi.

It was alleged that Mr. Kishi was leading Japan into war by planning to revise the non-war clause of Japan's constitution, arm Japan with nuclear weapons, and send Japanese troops abroad.

The Socialist Party based their allegations on a broadcast interview which was given by the Prime Minister to Mr. Cecil Brown, the National Broadcasting Corporation's correspondent in Tokyo.

Mr. Brown quoted Mr. Kishi as saying that the time had come to revise Japan's non-war constitution, but Mr. Kishi denied he said it.

Pakistani Cricketer To Retire

Abdul Hafeez Kardar, the Pakistan all-rounder and test captain, has announced his retirement from first-class cricket.

Two months ago, the 33-year old Kardar was admitted to a nursing home for treatment for nerves and thrombosis and has now accepted his doctor's advice to avoid the strain of first-class cricket. He has told the Pakistan Board of Cricket Control that he will be unable to play against the West Indies on their forthcoming tour of Pakistan.

Kardar, an Oxford University blue and Warwickshire County player in English cricket, had

the unusual distinction of playing for two countries in test cricket.

He represented India in three test against England in 1946 before India and Pakistan became independent nations. Since then he has played in 18 tests for Pakistan, leading his team against England, Australia, New Zealand and India.

U.S. Secretary Of State Visits Kai-Shek

The visit of the United States Secretary of State, Mr. John Foster Dulles, to President Chiang Kai-Shek, neared its end on Wednesday, with the main visible result a new warning that the United States would resume escorting supplies to Quemoy if it became militarily necessary.

Elections In Uganda

Nearly 200,000 Africans were expected to vote on Wednesday in the second stage of Uganda's first elections to choose ten African representatives for the Uganda Legislative Council.

Reports from polling stations said voting was going well and there were no incidents.

Unrest In Thailand

An estimated 70 pro-Communist people have been arrested in Thailand since the military Junta's promise to clean up the internal situation throughout the kingdom.

At least 22 of those arrested were newspapermen from some of Bangkok's more extreme left-wing dailies.

Three Factories For X-Ray Machines

Three schemes have been approved by the Indian Government for the manufacture of X-ray equipment. Each will have a production capacity of three million rupees worth of equipment per year. One will be in Delhi, another in Bombay and the third in Calcutta.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg, Phone 33-1854

B-I

Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S.S. Karanja due 29th October 1958.
Sails for Bombay via Karachi on 4th Nov. 1958.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third "	"	"	£31-10-0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons (Pty.) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.
Telephone 20432, Tel. Add. "KARAMAT."

Phone 835-8786

P. O. Box 1549,

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

BOOKS FOR SALE

The Bhagavadgita—Radhakrishnan	11	6
Ramayana—Rajagopalachari	5	0
Eminent Americans—J. T. Sunderland	7	0
Christian Missions—M. K. Gandhi	5	0
Selected Letters I—M. K. Gandhi	1	0
A Discipline For Non-Violence—R. B. Gregg	1	6
Towards New Education—M. K. Gandhi	2	4
Sarvodaya—M. K. Gandhi	5	3
Indian Home Rule—M. K. Gandhi	1	6
Public Finance And our Poverty—J. C. Kumarappa	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag. Durban, Natal.

Are You a subscriber of

"OPINION"

If not, Why not?

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	25 s.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	4 s.
The Unmarried Widow	4 s.
The Spell Of Aphrodite	4 s.
Some Inner Fury	4 s.
Stories From Bengal	4 s.
Chitralkha	4 s.
The Ten Princess	4 s.
War And Peace	4 s.
The Living Thoughts Of Voltaire	4 s.
The Living Thoughts Of Karl Marks	4 s.
The Living Thoughts Of Confucius	4 s.
Somdeva's Katha Sarit sagara	4 s.
Tales From Kalidasa	4 s.
The Whirlwind	4 s.
The Voice Of God And Other Stories	4 s.
Kadambari	4 s.
Keeping Fit	4 s.
The Miracle Of Milk	4 s.
Siddhartha, Man Of Peace	4 s.
Goutama, The Buddha	4 s.
Nectar In Sieve	4 s.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	4 s.

(Postage 6d. Extra)

Obtainable From:

**INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.**

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	6
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life. —J. O. Kumarappa	2	3

Obtainable From:

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

THE
QUEENSLAND INSURANCE

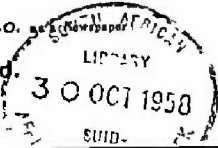
COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident Consult:**MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE****SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE****106 MANSFIELD ROAD,****DURBAN.****P. O. Box 476.****TELEPHONES 47453 & 47888.**

Printed and published by Mrs. Sublla Gandhi at the International Printing Press (Phoenix), Private Bag, Durban, Natal.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું. ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. ગણીલાલ ગાંધી

કાલથી જેટલી શક્તિનો વ્યય થાય છે. તે, આનંદથી જેટલી શક્તિનો વ્યય થાય તેના કરતાં અનેક ઘણા વધારે છે. —ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૬ યુ.એ.સ. ૪૧

તા. ૨૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૮.

કુટક નકલ પે. ૪

દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓ સામે બીન-ગોરાઓનો મોરચો

ન્યૂ યોર્કમાં ભાષણ કરતાં, ઇન્ડોનેશીયાના મી. લેમબરટસ પલારે એમ જણાવ્યું હતું કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-ગોરાઓમાં આજે સ્વતંત્રતાની ભાવના જાગૃત થઈ છે, અને એટલા માટે તેઓ કઠોર ગોરાઓ સામે લડવા માટે, બધા બીન-ગોરાઓનું સંગઠણ કરશે. મી. પલારે, યુનીયનની સરકારને અરજ કરી હતી કે તેઓ પોતાની રંગભેદની નીતીને બદલવાનો પ્રયત્ન કરે. મી. પલારે યુનાઇટેડ નેશન્સની ખાસ રાજદ્વારી કમીટી સામે ભાષણ કરી રહ્યા હતાં. તેઓનું કહેવું હતું કે, જો દક્ષિણ આફ્રિકામાં હાલની રંગીની નીતીમાં કોઈપણ બદલાવો ફરકાર નહીં થાય, તો ત્યાંના બીન-ગોરાઓને એમ લાગશે કે તેઓ એક સંસ્થાના ના રહેવાશી છે. આજે એશીયા અને આફ્રિકામાં સંસ્થાનો સામે વિરોધ છે, અને દક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-ગોરાઓ અંતમાં આ વિરોધીઓ સાથે જોડાઈ જશે, અને એમને બધા એશીયનો તથા આફ્રિકનો સાથ આપશે. આજે આખી દુનિયામાં રાષ્ટ્રીયત્વની ભાવના જાગૃત થઈ છે. અને ખાસ કરીને એશીયા અને આફ્રિકાના લોકો ઘણા જ જાગૃત થયા છે. ઘણા દેશોમાં રંગભેદ તથા કોમી ભેદ છે, પણ એ દેશોના રહેવાસીઓ તથા સરકારો એ વાતને ઉત્તેજન નથી આપતા, બલકે એને દુર કરવા માટે પ્રયાસો કરે છે.

મી. પલારેનું કહેવું હતું કે, એક દક્ષિણ આફ્રિકાની જ સરકાર છે જે રંગભેદને કાયદેસર રીતે ઉત્તેજન આપે છે. દક્ષિણ આફ્રિકા એના આ કાર્યમાં એકલી છે, અને એની સામે, દુનિયાના બીન-ગોરા દેશો છે કે, જે નૈતિક રીતે અથવા બીજા કોઈપણ રીતે પોતાનો વિરોધ દર્શાવે છે. આજે સમસ્ત આફ્રિકાના,

આફ્રિકનોમાં આર્થિક અને સામાજિક ઉન્નતિ થઈ રહી છે, ફક્ત દક્ષિણ આફ્રિકાના લોકોમાં જ ઉન્નતિ નથી થઈ. બીન-આફ્રિકનો પોતાના દેશના ઇતિહાસમાં પણ આગળ પડતો ભાગ ભજવશે, સાથે સાથે દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં પણ એમનો ભાગ ભજવશે. (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૦૫)

કોમનવેલ્થમાં નાઇજીરિયા

નાઇજીરિયાના વડા પ્રધાને લંડનમાં જણાવ્યું કે; “નાઇજીરિયા નવો આઝાદ દેશ છે તેને માટે કોમનવેલ્થમાં ભાગીદાર બનવું એ ઘણું અગત્યનું છે.” ઉપરોક્ત વિચારો નાઇજીરિયાના પ્રધાને બંધારણ સમીતીમાં હાજરી આપવા લંડન ગયા હતા ત્યારે તેમના માનમાં ફેરિન પ્રેસ એસોસિએશને લોજન સમારંભ ગોઠવ્યો હતો ત્યારે નાઇજીરિયાના વડા પ્રધાને દર્શાવ્યાં હતાં. વધુ માં તેઓએ કહ્યું કે, “નાઇજીરિયાની બધી જ પોલીટીકલ પાર્ટીસ એ વાત પર પૂર્ણ સહમત છે કે, આઝાદી મેળવવી અને બ્રિટીશ કોમનવેલ્થના સભ્ય રહેવું:

“નાઇજીરિયાની પરદેશ નીતી નીચે ઘણાને મનમાં સવાલ ઉઠતો હતો. અમે અમારાથી બનવું કરી અમારા મિત્રો અને પડોશીઓ સાથે સારો સંબંધ રાખવું. કારણ અમને અનુભવે શિખવ્યું છે કે સંગઠણ એ ઘણું મહત્વનું છે. નાઇજીરિયા આઝાદ થવા છતાં એવી રાખવું આશા નથી કે બધા દેશોમાં તેઓ પોતાના પ્રતિનિધિઓ મોકલાવી શકશે. “કોમનવેલ્થના સભ્ય થવાનું અમારે માટે તેથી જ ઘણું મહત્વનું છે કારણ જે દેશોમાં નાઇજીરિયા પ્રતિનિધિન મોકલી શકે ત્યાં કોમનવેલ્થના બીન

સભ્ય દેશોના પ્રતિનિધીઓ અમારે પ્રતિનિધિત્વ ધરાવશે જ. “૧૯૬૦ સુધીમાં લગભગ ૪૦ વ્યક્તિઓને પ્રતિનિધિઓ તરીકે તૈયાર કરી શકાશે છતાં તેઓ પરદેશ માં એલચીઓ તરીકે જવા માટે લાયક નહીં બન્યો હોય. અમે હજી ઘણા નાના છીએ. અમે યુનાઇટેડ કીંગડમ પાસે આશા રાખવું કે ઘણા દેશોમાં તેઓ અમારે પ્રતિનિધિત્વ ભજવે. “યુનો માં હાજર થવાનો અમારો ઉદ્દેશ હું જણાવી જ ગયો છું. અમારી ઇચ્છા છે કે દુનિયાના સુખ અને શાંતિ માટે અમે પણ અમારો ભાગ તેમાં રહી ભજવી શકીએ.

“અમે સમજીએ છીએ કે કોમનવેલ્થના સભ્ય થવું એ અમારે માટે ઘણું લાભ કરતાં છે. કારણ કે અમારા દેશની આઝાદીની ઘણી તકે અમને આપવામાં આવશે. અમે હવે ઉન્નત થયા નથી. ઘણા વર્ષો સુધી અમે તેમજ રહીશું. તેથી અમે શ્રીમંત દેશોના નાણા અને માનવબળને અમારા દેશમાં રોકવાનું આમંત્રણ આપીએ છીએ. આવી મદદ બને ત્યાં સુધી કોમનવેલ્થના દેશો તરફ યીજ અમે લેવા ઇચ્છીએ છીએ. “ખૂં જે છે કે અમે બ્રિટીશરો સાથેના સંબંધથી ટેવાયલા છીએ. અમે અમને કુટુંબના નાના સભ્ય જેમ ગણીએ છીએ તેથી અમે આ કુટુંબના બીન-સભ્યોની મદદ અને ઉત્તેજનની આશા રાખવું.”

સાઉથ આફ્રિકા પર દબાણ લાવો

હિંદુ પ્રતિનિધી મંડળ જે યુનાઇટેડ નેશન્સ સ્પેશ્યલ પોલીટીકલ કમીટીમાં છે તેના સભ્ય શ્રી પાંડે કહ્યું કે, માનવ બદલના હિત માટે આપણા બધા સભ્યોએ દક્ષિણ આફ્રિકા ઉપર તેની ઇલાયદાપણાની નીતિ તજવા દબાણ લાવવું જોઈએ. વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે; સભ્ય દેશોએ યુનાઇટેડ નેશન્સના ચાર્ટરના ધ્યેયને અનુસરી દક્ષિણ આફ્રિકા ઉપર પોતાની લાગવગ વાપરી શાંતિભર્યો ઉકેલ ઇલાયદાપણાના સવાલનો લાવવા બનવું કરવું જરૂરી છે. ચાર્ટરની મબક ઉઠાવાતી ન જોઈ શકીએ. ઉચ્ચ આદરો (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૧૦)

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૮.

પ્રજાસત્તાકવાદીઓએ ફરવુઅર્ડ સામે થવુંજ નોંધશે

આજે ઇલાયદાપણુ આપણા દેશમાં એટલા માટે ફેલાયું છે કે સરકાર વિરોધી પક્ષોમાં નેર નથી. સરકાર વિરોધી ગોરાની યુનાઇટેડ પાર્ટી છે જે જોટો દાવો કરે છે કે તે ઇલાયદાપણુનો વિરોધ કરે છે. બાકી બધા પક્ષો વચ્ચે અવિશ્વાસ તથા ભય હોવાને કારણે તેમનું નેર ઘણું ઓછું છે.

આજે ગોરાઓએ સમજવું નોંધ્યું કે યુનાઇટેડ પાર્ટી કોઈ દીવસ ઇલાયદાપણુનો વિરોધ યશસ્વી રીતે કરી નહીં શકે. આના ત્રણ કારણો છે. નેશનાલીસ્ટોની જેમ તેઓનું પણ માનવું છે કે આર્થિક વચ્ચેનું ધરાવવા માટે ગોરાઓએ ઉપરીપણુ ધરાવવું જ નોંધ્યું. ખીણું એ છે કે યુનાઇટેડ પાર્ટીનું જે ધ્યેય છે તે જોતા ખીન-ગોરાઓ તથા નેશનાલીસ્ટ ગોરાઓને બહુ વિશ્વાસ નથી. આથી યુનાઇટેડ પાર્ટી કોઈ પણ રંગના લોકોમાં બહુ યશસ્વી નહીં થઈ શકે ખાસ કરીને જ્યારે ખીન-ગોરાઓ આજે પોતાની ઉપર થતા શાસન સામે મત પ્રદર્શીત કરવા ઇચ્છે છે. છેલ્લે યુનાઇટેડ પાર્ટીની ખીન-ગોરી સંસ્થાઓ સાથે એક યવાની નામજી એમની હાર વધુ નક્કી કરે છે.

આ પરિસ્થિતિમાં તેઓ એ દાવો કરે છે કે તેઓ નેશનાલીસ્ટોને એક દીવસ હરાવશે એ ભુલ ભરેલું છે.

ખીન-ગોરાઓ સાથે એક ન યવાની એમની ભાવના સારી ન હોવા છતાં આપણે એ સમજવું નોંધ્યું કે ઇલાયદાપણુ સામેની લડતમાં આ કોઈ બહુ જોટો ભાગ નહીં ભજવે. આજે ખીન-ગોરી સંસ્થાઓ ટૂંક યુનીયનો, ચર્ચો તથા એવી બીજી સંસ્થાઓમાં જેમાં પ્રજાસત્તાકવાદીઓ છે, તેઓ ઇલાયદાપણુનો નાશ કરવાની વધુ શક્તી ધરાવે છે. એટલા માટે આવા લોકોને સંગઠીત કરવાના વધુ પ્રયાસો કરવા નોંધ્યું.

આમાં પણ આપણી સામે ઘણી સુશંકેલીઓ છે. અસુક ઇતિહાસીક છે અને અસુક નૈતિક છે. પણ જેમ “ન્યુ એન્જ” પોતાના એક અગ્રણીમાં જણાવ્યું છે કે આવી જુદાઈઓને આવે વખતે આપણી વચ્ચે ન આવવા દેવી નોંધ્યું. આપણે ઇતિહાસ ઉપરથી નોંધ શકીએ છીએ કે એકત્ર થઈને પગલું ભરવાને સમયે નાની જુદાઈઓને આપણી વચ્ચે આવવા દેવાથી પ્રજાસત્તાક વાદનોજ નાશ થાય છે. એવું ક્યારેકજળળે છે કે અમે “ન્યુ એન્જ” છાપા સાથે સહમત હોઈએ. પણ જ્યારે તેઓ આપણી સામે જુમી રહેલી આક્રમક સામનો કરવા માટે એકત્ર થવાની વાત કરે છે ત્યારે અમે એમની સાથે સહમત થઈએ છીએ.

આજે આપણી પાસે એકત્ર થવાને એક સમાન પાયો નથી. તે છતાં મદદી રેશીયલ કોન્ફરન્સે અસુક ભુલો દોવા છતાં એકત્ર થવાના પાયા અણ્યા છે. પણ જણાય છે કે એ કોન્ફરન્સમાં નીમાએટી કમેટીનું કામ અટકી ગયું છે અને તે આપણે માટે સાઈ નથી. અમને ખાતરી છે કે ઘણા અમારી સાથે સહમત થશે કે આ કમેટીએ પોતાના આદર્શો વધુ બહોળા કરવાની જરૂર છે અને તે બીજી મદદી રેશીયલ કોન્ફરન્સ ભરાય એની પહેલા થવું નોંધ્યું.

નેહાનીસંગઠની કોન્ફરન્સમાં કમેટીને ઘણી બહોળી શક્તી આપવામાં આવી હતી. એક શક્તી એમના હાથમાં એ છે કે,

તેઓ બહારની શક્તિઓને એકત્ર કરી શકે છે. અમારું માનવું છે કે હવે સમય પાક્યો છે જ્યારે આ કમેટી એ બધી સંસ્થાઓ કે જેમને આ કોન્ફરન્સમાં પ્રતિનિધિઓ મોકલવા હતાં તેમની પાસે જઈને ઇલાયદાપણુ સામે એકત્ર થઈ વધુ અસરકારક પગલા લેવાની વાતો ચાલુ કરે.

ઇલાયદાપણુને સ્વિકારનીય બનાવવા માટે મીયરીંગની નવી સુચના

રોટ ઇન્ફોર્મેશન ઓર્ગાઇઝેશન વડા મી. મીયરીંગ એમણે, પરદેશમાં દક્ષિણ આફ્રિકા વિષે જે જોટો પ્રચાર છાપાઓમાં કરવામાં આવે છે, તેની ઉપર મોક્ષી રજા હતી, એમનું કહેવું છે કે લીબરલીઝમની વાતો આજે એવા મોક્ષી કરી રજા છે કે જેઓ એવી વિચાર શ્રેણી આસાનીથી અપનાવી શકે છે. પણ આજે દક્ષિણ આફ્રિકા એ વેચાર શ્રેણીને સ્વિકારી શકે. આજે દક્ષિણ આફ્રિકાની ઉપર બધાની નજર એટલા માટે છે, કારણ કે તે આફ્રિકાના ખંડમાં છે અને આફ્રિકા આજે પુનઃ અને પશ્ચિમનું સમ્બંધ બાંધે છે.

મી. મીયરીંગે આજળ જણાવ્યું કે આજે યુનાઇટેડ રોટસ કોમ્યુનીઝમ સાથે હરીફાઈમાં ઉતર્યું છે. પરદેશના છાપાઓનો ઉલ્લેખ કરતાં એમને જણાવ્યું હતું કે આજે દક્ષિણ આફ્રિકા માં છ સાત એવા પરદેશના અખરપત્રો આવે છે, જે દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે ઘણી સહાયકુતી રાખે છે. પણ દક્ષિણ આફ્રિકા વિષેના ખરાબ રીપોર્ટો અહીંના માથુસો પાસેથીજ મોકલાય છે.

મી. મીયરીંગનું માનવું છે કે ખરા અખરપત્રોનો કોઈ દીવસ જોટી વાતો ન છાપે. પણ જ્યારે તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકા વિષે ખરી વાતો છાપાઓને આપે છે ત્યારે એ વાતો છાપતી નથી. છાપાવાળાઓને તે સ્વીકાર કરે એવાજ સંભારો નોંધ્યું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાની ખરી હકીકત પરદેશમાં જાય તે માટે મી. મીયરીંગે અસુક સુચનાઓ કરી છે, એમાં એક એ છે, જેમાં તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના જોટા વેપારીઓની મદદ લઈને પરદેશમાં જણાવતા મોક્ષો ઉપર તેમનો પ્રજાવ પાડવાની કોશીસ કરે. બીજી સુચના એ હતી કે એક દક્ષિણ આફ્રિકાના છાપાએ યુનાઇટેડ કોમ્યુનિઝમના એક જોટા જણાવતા છાપા સાથે સંબંધ બાંધવા અને પછી એવી હરીફાઈ ગોઠવવી જેમાં તેઓ એક સાધારણ વ્યક્તિને યુનીયનમાં લઈ આવી યુનીયનની ખરી હકીકત બતાવે. ત્રીજી સુચના એ હાલ ચાલુ છે એ એ હતી

કે એક આવસ્તીજ પીસીટરજ કમેટી સ્થાપવામાં આવે જે પરદેશીઓને દક્ષિણ આફ્રિકાનો સાથે મેળવે અને દક્ષિણ આફ્રિકાના ખરા સવાલોની માહિતી મેળવી શકે. આજ સુધી એવી ૧૪ કમેટીઓ સ્થાપવામાં આવી છે.

ટોરી ઘાના સાથે ફેડરેશન કરવા ઇચ્છે છે

ગીનીઆના વડા પ્રધાન મી. સીકો ટોરીએ “નાટાલ મરકરી”ના ખાસ અખરપત્રોને જણાવ્યું છે કે એમનો દેશ ઘાના સાથે ફેડરેશનનો સંબંધ બાંધવા ઇચ્છે છે. ગીનીઆ યુગમાં ફ્રેન્ચ રાજ્યમાં હતું પણ તેને હાલમાંજ સ્વતંત્રતા મેળવી છે. ગીનીઆ મોકસાઇટ, ડેંગા, તથા હીરાનો દેશ અણ્યા છે. ગીનીઆ લમબમ ક્ષીટન નેટવર્ક મોટું છે અને એની વસ્તી લગભગ ૨,૬૦૦,૦૦૦ની છે.

વડા પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે તેઓ ફ્રાંસ સાથે સાહિલ તથા આર્થિક ક્ષેત્રમાં સંબંધ રાખવા ઇચ્છે છે પણ એ સંબંધમાં એકતા અને પુર્ણ સ્વતંત્રતા હોવી નોંધ્યું.

હાલમાં તેઓએ ફ્રેન્ચ આફ્રિકન દેશો સાથેનો સંબંધ જારી રાખ્યો છે. મી. ટોરીનું માનવું છે કે આજળ જતાં આફ્રિકાના બધાં સંસ્થાઓને જોડાઈ જશે, અને હાલ એક યુનાઇટેડ રોટસ એક આફ્રિકા બનશે અથવા યુનાઇટેડ રોટસ એક વેસ્ટ આફ્રિકા બનશે.

મી. ટોરીએ અંતમાં જણાવ્યું હતું કે એમને કોમ્યુનીઝમનો કોઈ પણ જાતનો અનુભવ નથી. અને મુરોપ પાસેથી કોઈ પણ જાતની “ફ્રાંસ” સ્વિકારવાની અથવા શીખવાની એમને કોઈકા નથી. એમને જણાવ્યું હતું કે એમને વિચાર શ્રેણીઓમાં બહુ રસ ન હતો પણ એમને વાસ્તવિકતામાં વધુ રસ છે.

યુનેાને ઇલાયદાપણા સામે વિરોધ કરવાની હોંદની અરજી

યુનેાની ખાસ રાજનૈતીક કમીટીમાં હોંદ તથા બીજા રદ રાજ્યો તરફ ધી દક્ષિણ આફ્રિકાની ઇલાયદાપણાની નીતી સામે, વિરોધ દર્શાવતા એક ઠરાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના પ્રતિનિધીએ જણાવ્યું હતું કે, તે આ ઠરાવને પોતાનો સાથ આપશે, તે છતાં સાથે સાથે એમને એમ પણ જણાવ્યું હતું કે, જે લોકોનું માનવું છે કે યુનેાએ દક્ષિણ આફ્રિકા સામે તેની રંબેદની નીતી માટે વિરોધ દર્શાવેા જોઇએ, એવા વિચાર ધરાવનારાઓની સાથે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ સહમત નથી.

આ ઠરાવ રજૂ કરનારા રદ દેશો માં, ખમી, સીલોન, ખાતા, ગ્રીસ, પાકીસ્તાન, સ્વીડન અને ચેમીન છે. ઠરાવ નીચે પ્રમાણે છે :

“આજે યુનેાની જનરલ એસેમ્બલી ફરી એકવાર, દક્ષિણ આફ્રિકાના રંબેદના સવાલ ઉપર પોતાનું ધ્યાન આપવા બંધ છે. ૧૯૫૫માં ડીસેમ્બરની ૬ તારીખે યુનેામાં એક ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં દક્ષિણ આફ્રિકાને અરજ કરવામાં આવી હતી કે, યુનાઇટેડ નેશન્સના ચાર્ટર મુજબ તેને વર્તવું જોઇએ. આ ઠરાવ ફરી જણાવે છે કે એક મિશ્ર સમાજમાં, એકબીજા પ્રત્યે માન હોવું જરૂરી છે અને આ સમાજમાં માનવ હકોને પૂરી રીતે જાળવવા જોઇએ. આ બધું ત્યારે જ યથ શકે છે જ્યારે, રાજનૈતીક રીતે, બધા રંબેદના લોકોને સમભાવે રાખવામાં આવે. આથી સામાજિક આર્થિક અને રાજનૈતીક સ્વતંત્રતા બધાને મેદભાવ વગર પ્રાપ્ત પવી જોઇએ.

“બીજું એ પણ જણાવવામાં આવે છે કે જે દેશો આ વિચારો સાથે સહમત નથી, તેઓ ચાર્ટરની ૫૬મી કલમનો ભંગ કરે છે. આ ઠરાવ બધા યુનેાના સભ્યોને અરજ કરે છે કે, આ ચાર્ટર અનુસાર, તેઓના રાજ્યોમાં માનવ સ્વતંત્રતા તથા માનવ હકો બધાને જ આપવામાં આવવા જોઇએ. આ ઠરાવમાં યુનેા પોતાનો ખેદ વ્યક્ત કરે છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે, અમારી બધી અરજીઓને ન અણકારતા દક્ષિણ આફ્રિકામાં રંબેદની નીતી દણ ચાલુ રાખી છે.”

પહેલા વક્તા યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના પ્રતિનિધી મી. જોર્જ હેરીસન દર્તા. એમને પોતાના બાપણ દરમીયાન, પોતાનો ખેદ દર્શાવેા હતો કે, યુનેાની ધણી વિનતીઓ છતાં યુનીયનની સરકારે પોતાની ઇલાયદાપણાની નીતીને જરાપણ બળવી નથી કરી. એમનું

કહેવું હતું કે, પણા ભોમ એમ માનતાં હતાં કે, દક્ષિણ આફ્રિકાનો સખત વિરોધ કરવામાં આવેા જોઇએ. પણ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સનો મત એ છે કે સહકાર દારા આ સવાલનો ઉકેલ લાવેા યોગ્ય છે. ફુનીયાના દેશો પોતાની સહાનુભૂતી દારા એક મીત્ર રાજ્યને પોતાની યુનિયનને ઉકેલ કરવામાં ધણી મદદ આપી શકે છે. આજ ભાવનાથી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ આ ઠરાવને પોતાનો સાથ આપે છે.

પાકીસ્તાનમાં લશ્કરી સરમુખત્યારી

પ્રમુખ ઇસ્કંદર મિરાજીએ તા. ૭મી એ રાતે સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં લશ્કરી કાયદાની જાહેરાત કરી છે. અને કેન્દ્ર સરકાર તથા પ્રાંતિય સરકારોને અર-તરફ કરી છે. આ ઉપરાંત રાષ્ટ્રમાં અસ્થિત ધરાવતા તમામ રાજદારી પક્ષો નાણુદ કરવામાં આવ્યા છે. પ્રમુખે પાકીસ્તાનના બંધારણને રદ માનવ ક્યું છે. અને મુખ્ય લશ્કરી કાનુનના મુખ્ય વહીવટકર્તા તરીકે સર-સેનાપતિ જનરલ મહમદ અયુબ ખાન ની નીમણુક કરી છે. છેલ્લા કેટલાક વખતથી પાકીસ્તાનના પ્રધાન મંડળમાં જે ગંભીર કટોકટી સર્જાઈ હતી તેને પરિણામે પ્રમુખે આ પગલા લીધાં છે.

શ્રી મીઝાએ જાહેરાતમાં જણાવ્યું છે કે “પહેલા બે વરસથી હું સત્તાની બેચેનતા, લાંચરક્ત ખોરી, આપણી પ્રમાણીક અને દેશ પ્રેમી જનતાનું શોષણ, સૌજન્યનો અભાવ, રાજદારી

હેતુઓ માટે ઇસ્લામનો સરીખામ દુરપયોગ વગેરે ગંભીર ચિંતા સાથે નીહાળી રહી છું. આમા થોડા મન નીમ અપવાદ પણ છે. એવા અપવાદ ૨૫ માણસો લણુમતીમાં હોવાથી દેશ ની બાબતોમાં પોતાની વમ વાપરી શકતા નથી.

આ જાહેરાતનું વધુમાં જણાવે છે કે “આ પછી પ્રવૃત્તીઓને કારણે દલદા પ્રકારની સરમુખત્યાર શાહી સર્જાઈ છે અને લોકોના બોગે શોષણ ખોરી કુલ્યા-કલ્યા છે અને આવી અનીચ્છ નીચ પ્રવૃત્તીઓ દારા વધુને વધુ માલદાર થતા જાય છે: મારા ઇરાદો રાજદારી ક્ષેત્રમાંના આપણા પ્રશ્નો તપાસવા અને મુસ્લીમ પ્રજા માટે યોગ્ય એવું બંધારણ લખવા કેટલાક દેશ ભકતો એકઠા કરવાનો છે અને યોગ્ય સમયે એ બંધારણ જનતાં સમક્ષ લોકમત માટે રજૂ કરાશે.”

પાકીસ્તાન માટે સરકારમાં ધણા ખોટા ફેરફારો કરવામાં આવ્યા છે, જેમાં ચાર મીનીસ્ટ્રીઝને સાવ રદ કરવા માં આવી છે. અને બીજી મીનીસ્ટ્રીઝ માં સુધારા કરવામાં આવ્યા છે અથવા બામલ કરવામાં આવ્યા છે. જે મીનીસ્ટ્રીઝને નાણુદ કરવામાં આવી છે. તે પાર્લામેન્ટરી એક્સ, લેખર, સ્ટેટ્સ અને ફોન્ટીયર રીજનસ અને આર્થિક સવાલોની મીનીસ્ટ્રીઝ છે.

નેશનલ ડેવેલોપ મેંડ જે છે, તે હવે નેશનલ ડેવેલોપ કમીશન તરીકે અણુાય છે, અને તે નેશનલ ડેવેલોપ મેંડના ડેવેલોપે પોતાના કબજામાં હવે રાખે છે.

રાષ્ટ્રપતિ ઇસ્કંદર મીઝાએ ધણા લોકોની મદલીઓ કરી છે, સાથે સાથે ધણા નવા સરકારી મંત્રીઓ પણ નિમ્યા છે.

આ બધા ફેરફાર અક્ટોબરની ૭ તારીખે, જ્યારે રાષ્ટ્રપતીએ બંધારણ માં ફેરફાર કરી, માર્ચલ લો કાઢ્યો હતો, ત્યારથી કરવામાં આવ્યો છે.

પરદેશમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની વિરુદ્ધનો પ્રચાર

એપ્રિલની ૨૦મી ૧૯૫૮ને દીવસે મી. એરિક લોએ એવો દાવો કર્યો હતો કે, ઘોડનના છાપાઓ દક્ષિણ આફ્રિકાનો ધણો વિરોધ કરે છે, અને એ રીતે, દક્ષિણ આફ્રિકાનું નામ બગાડે છે. આ ઘણો કેટલા સભ્ય છે એ જોવા માટે મી. મેરીસ વેબ, જેઓ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ટર-ટયુટ એન્ડ રેસ રીલેશન્સના માછ પ્રમુખ દર્તા, અને જેઓ ફાલ આંતર-રાષ્ટ્રીય સવાલો ઉપર જે કમીશન એન્ડ ચર્ચા છે. એની એક્ઝેક્યુટીવ કમીટી ના સભ્ય છે, એમને જ્યનની ૨૯મી તારીખથી લઇને સપ્ટેમ્બરની ૨૦મી તારીખ સુધીના બધા બ્રીટીશ છાપા

વગા પ્રધાન તરીકેની યુટરૂપીના સમાચાર તથા અબલેઓ ૧૬ દર્તા પાર્લામેન્ટના હેવાલો તથા બીજી નાની રાજકીય બાબતો વિષે ૧૫, આર્થિક ઉલ્લોગીક અને વેપારી ૧૨, સામાજિક તથા રમતો વિષે ૧૨, ડેન્ટી આમ અને રૂપના સમાચાર ૮, ઇલાયદાપણા વિષે તથા ચર્ચો વિષે ૫.

એક સરકારી પક્ષના વ્યક્તી સાથે વાત કરતાં મી. વેબે જણાવ્યું હતું કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના જે સમાચાર છાપવામાં આવતાં દર્તા તે ખોટા અથવા અતિશયોક્તિ વાળા ન દર્તાં પણ એવું બનતું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકાને ગુક-શાન થાય એવા સમાચાર તે વધુ મદત્વ આપવામાં આવતું હતું. મી. વેબનું કહેવું છે કે. ૧૯૪૮થી સરકારે ઇલાયદાપણાની ગુકશાનકારક બાબતો ઉપર જ વધુ ધ્યાન આપ્યું છે. જે તેઓએ પહેલા કાયદાકારક બાબતો ઉપર વધુ ધ્યાન આપ્યું હોત, તે તેઓ એટલું સિદ્ધ કરી શકત કે ૧૦ વરસના ઇલાયદાપણાના રાજ્યમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના બધા લોકો માટે ઉભતી કરી શકાઈ છે, અને બધાને માટે વધુ સ્વતંત્રતા અપામ છે. જે આ વસ્તુ યથ હોત તે આજે પરદેશ ના છાપાઓમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનું નામ ઉજાગળ થયું હોત.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓ સામે બીન-ગોરાઓનો મોરચો

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

હોંદના મી. જી. એસ. પાહે જણાવ્યું હતું કે યુનીયનમાં રંબેદો સવાલ બહુ જ ગંભીર બની ગયો છે. આને લીધે યુનીયનની બદારના લોકો એ પણ પોતાનો વિરોધ દર્શાવેા હતો, તે છતાં યુનીયનની સરકારે ન ગણકારતા, વધુ ઇલાયદાપણાના પગલાઓ લેવા માંડ્યાં છે. આજે સમગ્ર આફ્રિકાના બંડમાં જાગૃતી થઈ છે. આજ આફ્રિકન રાજ્યો એ સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરી છે. બીજા રાજ્યોમાં પણ સ્વતંત્રતા મેળવવાના પ્રયાસો ચાલુ છે. આવી પરિસ્થિતિ માં દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર ક્યારે સુધી ફુનીયાના મૂલને નહીં ગણકારે. મીટમાલાના મી. બેલથેનીયસ વેલ-ડેરીસે જણાવ્યું હતું કે એમના દેશના બંધારણમાં જ રંબેદનો વિરોધ કરવા માં આવ્યો છે, તેથી તેઓ એ નીતીને કામપણ રૂપમાં રિવકારી ન શકે.

લુકકાપીસ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટરન્સ અને ઇન્ટરચોરન્સ માટે મળેા :

ચાર. વીઠલ
૧૨ પાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ ગાર્ડેટ સ્ટ્રીટ, ડેરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેદાનીસબર્ગ, ફ્રાન્સ ૩૩-૨૬૫૪.

મારું હિંદનું દર્શન

ગોમતી સુશીલા ગાંધી

ભારત દેશમાં ચાર માસનો પ્રવાસ કરી હું પાછી ફરી છું. સાં થોડા સમય નવ મળ્યો તેથી કુટુંબ જાત્રા કર્યો પછી જે કાંઈ જોઈ ગળણી શકાય તે જોવા જાણવાનો લાભ લેવાનો હતો. જે કે તે ઘણો થોડો હતો.

પહેલી નજરે મુંબઈ ઉતરતાં જ સાંજનાં અને જોઈએ તે પરથી મન રડી ઠેર. નીતિય પતન સર્વ ક્ષેત્રમાં યજ્ઞેશુ જણાય ધડીબર મનમાં ધાય કે, આપુ અને તેમના જેવા બીજા સંતોનું જીવન જાણવા અને તે પુ માનવજીવનને જગાડવા જોઈ પડ્યા? ગાંધી યુગમાં જ્યારે આંધીજનો સુધ આપણે પ્રકાશિતે હતો ત્યારે આપણા પાપો તેનાથી બળા ન જતાં શું સંતાઈ રહ્યા હતાં? કે જે ગાંધી રૂપી સુધને અમત થતાં જ વધુ બળથી પોતાની પાપી લાલસાઓની જીમ લખકારી પશુનાથી વિશ્વને અડગાવી રહ્યા છે?

સ્વપ્ન માત્રમાં પશુના અને માનવતાં નજરે પડેજ. પણ જોઈતી વધુ માનવતા તેટલો વધુ તે માનવ. જોઈતી વધુ પશુના જોઈતો વધુ તે પશુ. આ જોવા દોર પશુના તરફ જવું હોય એમ લાગ્યા વગર નથી રહેવું. કારણ શું? જ્યાં નીચેતર સંતોની પરપરા આવી જ રહી હોય છે. એકથી એક સ્વીકૃતિ સંતો પોતાના દેહ નીચાની આચરતા જગાડવા તથા કરી રહ્યા હોય જે રાત દિવસ તેમની અચરવાણી આપણે સંભળીએ, વાંચી એ છીએ. તેમના તેજથી આપણે આપણું મરતક તેમને ચરણે ધરીએ છીએ. છતાં જા માટે આપણા હૃદયની પશુના આપણે દુર નથી કરી શકતા?

દોર અને અહીં બંધને જોનું કારણ શોધના એમ લાગે છે કે મનુષ્ય જુદી છતી થતો જાય છે. સંતોની વાણી અને સંતોની અક્ષર તેના અંતરજીને માય છે પણ જુદા સાગી દલીલ કરે છે. "એ બંધી વાનો ઘણી સારી છે પણ વ્યવહાર નથી. તુ તારો જે કરી રહ્યો છે તે કપો કર. બધા ગાંધી નયા દનાં કે નયા વિનોબાજી ધનાં." અને અંતરના અવાજને આપણે ડાબી ઠંબને છીએ. પરીણામે નથી. માનવ ને સુખ મળવું કે નથી શાંતી.

રાતની અને સુખની શોધ પાછળ મનુષ્ય અનાદીકાળથી પ્રયોગો કરતો આવ્યો છે. તેમાં સંતોના અને સાધારણ માણસોના પ્રયોગો બંને સાવ જુદી દીશાઓમાં યતાં આવ્યા છે. સંતો શાંત અને સુખ મેળવી

અમર થાય છે. સાધારણ માનવી શાંતિ અને દુઃખ ભોગવી આ લોક છોડી બીજા ભોલમાં તેના કર્મનું ફળ ભોગવવા વિદાય થે છે.

આમ છતાં આપણે વ્યવહાર માનવો જા માટે એજ ચિલે ચાલી આપણા પુર્વજોને જે સુખ અને શાંતી શોધી ન શક્યા તે શોધવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ? શું આપણને એમ લાગે છે કે આપણા પુર્વજોની આંખે ન દેખામલા સુખ અને શાંતી આપણને જરૂરી? કે પછી માનવને શાંતિ અને અશાંતી માંજ સુખ છે? આનો જવાબ કોણ આપશે?

જુદા આપે છે. જુદા કહે છે કે, માણસ માણી સૌથી શ્રેષ્ઠ છે એ સિદ્ધ કરવા આજે માનવે ઠેક ઠેકલા નવીન સાધનો ઉભા કર્યા? માનવની આ-કાંક્ષાઓ અને તેનું અર્થમ આથી પોશાયું અંતર કકળાને જુદાને પુછે છે. "પણ સુખ અને શાંતી ક્યાં?" જુદા જવાબ આપે છે, "શાંતીની શોધ માટે તો આ બંધી શોધો છે. એની સાથે કોઈ અવાજ નહી કરે. બધાજ બારેલા અગનીની જેમ અંદર કુંધવાયા કરશે." એજ શું શાંતી?

વ્યવહાર જીવનમાં રોજ નિતનના પ્રયોગનો, અને નિતનની જીવનની જરૂરીયાતો. આ પૂર્ણ કરવા ધન, અને ધન કમાવવા સારથી રાત સુધીના ધમ પહાડ, અને રાતના અશાંત નિદ્રા તથા શાંતિ. સુખ ક્યાં? શાંતિ ક્યાં?

અંતર અવાજ કરે છે! મારું માને સંતોને પગથે ધીરી છતાં મકકમ મતીએ આગળ વધો. ભોમ કરતા ત્યાજ તમને શાંતી આપશે. સુખ આપશે. મનને એકતાર એ બાજુ દોરો. જુદા મોદના આવજી ઘેરાઇ છે. અંતર ના અવાજને જાગૃત કરો. પ્રથમ થોડી અડચણો આવશે પણ અંતે ત્યાજનો પ્રકાશ તમારો માર્ગ પ્રકાશીત કરશે. તમે સુખ અને શાંતી ભોમવશો. અને તમારું માનવ જીવન સફળ થશે.

પણ દોર અને આપણે બધાજ પશ્ચિમના વિકાસ વૈભવી જીવનોમાં અટવાયા છીએ. પુરાણમાં વાંચેલી આવી નગરીઓ આજે કાદ આવે છે. માનવના મનો તેના બળ્ય મોહમાં જલકાયા છે. એકથી એક વધુ સુંદર ચીજો આપણને લોભાવે છે અને અંતે અસંતોષ આપણા હાથમાં રહે છે અને એ અસંતોષ આપણું સુખ અને શાંતી હરી લ છે

શાંતીના દૂતો

શાંતીના પેશામ માનવ મંદીરમાં પહેલાડવા પગપાળા ચાલતા આપણા ધણી સંતોમાના મૂખ્ય સંતો વિનોબાજી અને સંતબાળજી તથા કેદારનાથજી છે. વિનોબાજીને મળ્યા ન શકી એનું દુઃખ છે. છતાં એમના કર્મ દેહને મળવાનું થયું. તેમના કાપો જે ખરેખર માનવ મન પૂર્વક રવીકારે તો રવદેહે સ્વર્ગમાં રહે. ન સાં દુઃખ હોય કે ન અશાંતી. વિનોબાજી રાત દિવસ પોતાની ધૂનમાં અવધૂત-જેમ મરત હોય છે. બારડોલી માં આવ્યા ત્યારે વરસતા વરસાદમાં હજારો માઇ જેનેને છતરી બંધ કરાવી અને રામનામની ધૂન સાથે અવધૂત જેમ નાચવા લાગ્યા. લોકોને તેઓએ જણાવ્યું કે વધીદ તો ઇશ્વરના આશિષ છે. ઇશ્વરના આશિષ વધે ત્યારે તેમાં નાદવ અને નાચો.

સંતબાળજી પણ એક મહાસંત છે. તેમના વિચારો અને કામ સમસ્ત માનવ જાત માટે છે જેન સાંધુ હોવા છતાં તેમનો સંદેશો બધા માટેજ હોય છે. તેઓ પણ મુંબઈમાં પગપાળો પ્રવાસ કરતાં હતાં. આફ્રિકા વિશે મને પુછી ઘણી માહિતીઓ મેળવી. અહીંના અહીંનાઓને ઉદ્ધાર કરવા ગાંધી દેશ વાસીઓ તરીકે આપણે

ફરજ છે એમ તેઓએ જણાવ્યું. હિંદુત્વનું બધું અભિમાન ન રાખતા માનવ તરીકેનું અભિમાન રાખી આગળ વધો એવો ઇશારો કર્યો. વાત કરતાં જણાયું કે, અહીંની ઘણી સંસ્થાઓ "દાંડુ" શબ્દ સંસ્થાના નામ સાથે જોડે છે એથી એમની એ ટકોર હતી. મને યાદ આવ્યું કે જ્યારે મહીલા મંડળ માટે જે વર્ષપર જે સંદેશો આવ્યા હતા ત્યારે પણ તેઓએ મને પત્રમાં એ ઇશારો કર્યો હતો. એમનું કહેવું હતું કે આવી સંકુચિતતા સુધી દષ્ટ આપણે, વિશ્વ બંધૂતવ તરફ વળવા તું છે અને એજ ખરો બાપુનો સંદેશ છે.

કેદારનાથજીને પણ મારે જે ત્રણ વાર મળવાનું થયું. તેઓ મારા કાકા કીશોરલાલ મશરવાલોના ચરપદે હોઇ અમારા કુટુંબમાં ખુબ આદર પાત્ર અને પુજનીય વડીલ રહ્યા છે. આથી તેમની સાથે પશુ વાતો ઘણી કરી. તેઓ દાલ સર્વોદયનું કામ કરી રહ્યા છે અને સ્વયં જુદાપર ખુબ ભાર મુકે છે. વિચારની શુદ્ધી અને પોતાની શુદ્ધી કરો. પારકાના દોષો ન જુઓ. આ તેમનો ઉપદેશ છે. અને તેજ શાંતી માટે જરૂરી છે.

(અધુરું)

દક્ષિણ આફ્રિકાની પહેલી બીન-ગોરી મેટન

સ્પ્રીંગસની દાર ઇસ્ટ રેન્ડ હોસ્પીટલ ના બીન-ગોરા વિભાગમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની પહેલી બીન-ગોરી મેટન તરીકે મીસ એચ. શેઝીને નિમવામાં આવી છે.

મીસ શેઝી પહેલા શિશીકા હતાં પણ ૧૯૪૦માં એમને નર્સ બનવાનો વિચાર થયો અને ૧૯૪૪માં તેઓ નર્સની પરિક્ષાઓ પસાર કરી નર્સ બન્યા. ત્યાર પછી તેઓએ જ્ઞાનીસ-બર્ગની જુની બીન-ગોરી હોસ્પીટલમાં સ્ટાફ નર્સ તરીકે કામ મેળવ્યું.

તેમનું ધર નાટાલમાં છે. ૧૯૪૬માં તેઓ ડરબન આવ્યા અને અહીં મીડ વીક્ટરીની પરિક્ષા આપી ફરી જ્ઞાનીસ-બર્ગની બીન-ગોરી હોસ્પીટલમાં જે વરસ કામ કર્યું. એક વરસ પાદ એમને સીસ્ટરની પદવી મળી હતી.

૧૯૫૪માં તેઓ બરાજવાનાથ હોસ્પીટલની નર્સ સ ટ્રેનીંગ કોલેજની શિશીકા તરીકે નિમવામાં હતા, અને આ વરસની એમને સુધી તેઓ ત્યાં જ હતાં. ત્યાર પાદ એમને મેટનની પદવી આપવામાં આવી છે.

આજે એમની ઉંપર એક સાધારણ મેટન કરતાં વધારે મોટી જવાબદારી છે. એમના કામ સિવાય આજે

એમને એક મદાન પ્રયોગને મશરવી બનાવવાનો છે. આ પહેલી બીન-ગોરી હોસ્પીટલ છે જ્યાં પુર્ણ બીન-ગોરી સ્ટાફ મુકવામાં આવ્યો છે. દાલ થોડા ગોરા સ્ટાફની મદદ જો કે મને છે પણ તે ધીમે ધીમે દુર થઈ જશે. મીસ શેઝીએ સિદ્ધ કરવાનું છે કે બીન-ગોરાઓ ગોરાઓની મદદ વગર દરેક ક્ષેત્રમાં એટલીજ કુશળતા બતાવી શકે છે.

ગોમતી નદીમાં રેલ

અક્ટોબર પહેલી પછી તા. ૯ સુધીમાં ઉત્તર પ્રદેશની રેલમાં ૬૪ માણસો મર્મોના ખખર મળ્યા છે. ૨૫ વર્ષમાં નહેતા ઘટ તેવી રેલ લખનો શહેરમાં થવાનું જણાવાયું છે. ૧૦ સ્કેવર માઇલના વિસ્તારમાં આજી ફરી વળ્યા હતાં અને ત્રણ ચાર દિવસ સુધી ઝોટ નહોતી આવી. ગોમતી નદીના પાણી ભયંકર ચીન-હ-ડેન્ડર માઈ-ઉંપર ત્રણ કુટ ચડયા હતાં. લોકોના જીવ જોખમમાં છે અને હજારોએ ધર મુકી બીજે પ્રમાણ કર્યું છે.

‘કારમીર પ્રિન્સેસ’

કાવતરાની રોમાંચક કથા

લેખક : શ્રી. અનંત શ્રીધર કણ્ઠિક

કોરલ ટાપુ ઉપર

(ગતાંકથી ચાલુ)

દીક્ષિતનું કહેવું હતું કે અમારે તરત જ કિનારા ઉપર પહોંચી જવું. પણ અમે જ્યાં દતાં એનાથી મને સંતોષ હતો. મેં કહ્યું—“આજની રાત હવે આપણે આ પથ્થર ઉપર જ ગાળી નાંખીએ. દીક્ષિતે ચોતાની ધડી-પાલ સામે નજર કરી, નવ કલાકથી દરીયાના પાણીમાં ઘોવાયા પછી પથ્થર હતું તે ખરાબર ચાલતી હતી. એમાં સવારના પહોરના દોઢ વાગ્યા હતાં. એમને મને સમજાવ્યું કે હમણાં દરીયા નો પ્રવાહ એટલો ઠોવાને લીધે, પથ્થર પાણીની ઉપર હતો પણ સવાર સુધી માં પ્રવાહ વધવાથી તેની ઉપર પાણી પ્રસરી જશે. મેં પથ્થર ઉપર આડધા કલાક માટે આરામ કરવાની આજ્ઞા કરી, અને તેને તે કણુલ કહ્યું. અહીં થી એમ જણાવું હતું કે છેક કીનારા સુધી પાણી હતું. પણ નસીબ જોગે થોડે થોડે અંતરે પથ્થર નજરે આવતાં હતાં. નહીં તો જો ઉંકે પાણી જ હોત, અને એમાં અમારે તરીને કિનારે પહોંચવાનું હોત તો, અમે પહોંચી શકત કે કેમ એ એક સવાલ હતો, કારણ કે અમે ઘણા ઘાંધી ગયા હતાં.

૧૧ કલાકનાં આરામથી શરીર ઠણવું થયું, અને રળીયામણા કીનારા તરફની અમારી યુક્તિ માટે અમે તકવારી કરી. જે ગાંઠ અમે સાથે રહેવા માટે બાંધી હતી તે મેં છોડી નાંખી. દીક્ષિતે મને કહ્યું કે “કલ્ચિક, હવે આપણે જોડીયા ભાષાએ છીએ.” મેં જવાબ આપ્યો “હા, વાત સાચી છે. દર વરસે આપણે એપ્રિલની ખાર તારીખ આપણા જન્મ દિવસ તરીકે જીવીશું, કારણ કે આ દિવસે આપણે પુનર્જન્મ થયો છે.

મેં મારા નમર ઉભા થવાનો પ્રયત્ન કર્યો પણ મારા પગ, માંડે જનન ઝીલી ન દતાં શકતાં, ખાસ કરીને, એટલા માટે કે. પથ્થર બધુ જ લપ-જણો હતો. દીક્ષિત પણ ચાલી ન દતાં શકતાં. પણ પથ્થર પાસે જે પાણી હતું તે લગભગ એક ફુટ નેટલું ઉંકે હતું, અને તેથી હું મારા હાથો ઉપર ખાર સુધી યુદ્ધીયા ભરવાનો પ્રયત્ન કરતો હતો. દીક્ષિતને, તે લપસણી જમીન ઉપર હાથ મુકતા મીનથી ચડ્યા હતા. એમને એમ લાગતું હતું કે એમના હાથમાં ઇવતી માછલી છે. તેમને ચોતાનો ડાબો હાથ મારા જમણા પગ ઉપર મુકી, મારી સાદવતાથી આગળ વધવાનો પ્રયત્ન

કર્યો. એમ ધીમે ધીમે એક પથ્થરથી બીજા પથ્થર ઉપર અમે જઈ રહ્યા હતાં. કોઈક વાર, પાણીમાં પગ ઉપર કોઈ જીવ જીવ ચાલતા જણાતા હતાં, અને અમને કંપારી છુટકી હતી. ઉંડા પાણીમાં મગરની બીક અમને ન હતી લાગતી, પણ હવે આ નાની જીવોતો ની બીક લાગતી હતી. હું જણાવ્યો હતો કે આ સુખાંતા ભરેલું હતું, પણ તે છતાં કોઈકવાર એમ થતું કે પમને કાંઈક કરવું હતું, તો હું જુમ પાડી મારો પગ ઉંચો કરતો પણ પગ ઉપર કાંઈ જ ન જણાતું. પછી મેં જોયું કે પાણીમાં કાંટાવાળી ઝાડી હતી. તે છતાં હું મારા હાથો વડે પાણીને પહેલા હલાવી પછી જ આગળ વધતો જેથી જીવ જીવ હોય તો દુર ભાગી જાય. દીક્ષિત મારી આ સાવ ચેતીની નીચાનીએ જોઈને, જરા હસતાં હતાં, અને ચાંદનીમાં એમનું હસવું મોહું હું રપટ રીતે જોઈ શકતો હતો.

આમ ચાલી રહ્યા હતાં ત્યાં અમને યાદ આવ્યું કે અમારા લાઇફ નેટ માં હવા ભરેલી હતી, અને તેને લીધે અમને ચાલતા અડચણ આવતી હતી. તેથી એમાંથી હવા કાઢી, એની ધડી કરી અમારી પીઠ ઉપર બાંધી દીધા. ત્યાર પછી ચાલવું આસાન થયું. દીક્ષિતનો હસમુખો રજાવાવ, ફરી આસ્તોમાંથી પાર પડતાં તરી આવ્યો. એમને મને કહ્યું કે “કલ્ચિક તારું ખમીસ બીનું છે.” આશ્ચર્યકરત યહને મેં એમને પૂછ્યું—“તમારું બીનું નથી?” એમને જવાબ વાળ્યો; “છે જ તો” “તો તમે મને કેમ પૂછ્યું?” “મેં તો ફક્ત એક કહીકત જણાવી” દિક્ષિતે હસતા કહ્યું. આ પ્રમાણે અમે ધીમે ધીમે આગળ વધી રહ્યા હતાં. લગભગ બે કલાક પછી અમે બધા પથ્થરને વટાવી ગયા. હવે મને યુદ્ધીયા ભરતાની જરૂર ન રહી. હું મારા પગ ઉપર, યુદ્ધ સુધીના પાણી માં ધીમે ધીમે ચાલી શકતો હતો. હવે કીનારા ઉપર પહોંચવા માટે લપ ખન ૨૦ વાર જ રહ્યા હતાં. અચાનક મારી નજરે એક મોટા મગર જેવી કાંઈક વસ્તુ અમારી થોડીક જ આગળ દાલતી જણાઈ. મેં દીક્ષિતને હાથ પકડી ને કહ્યું ‘જુલો મગર’ હું બહુ જ ડરી ગયો હતો, તે છતાં મેં નીચા વળી હાથમાં એક પથ્થર લીધો. જો તે મગર હોય, તો અમારી ઉપર

પ્રહાર કરતાં તે મોહું ખોલશે ત્યારે એના મોઢામાં એ પથ્થર નાંખવાનો મારો વિચાર હતો. પણ દીક્ષિતે મને કહ્યું કે મગર દરીયાના પાણીમાં ન રહે, તેથી મેં હિંમત કરી. પથ્થર ફેંકી દીધો. એમને મને મગર જેવી ચીજ પાસે જોઈયો. સારે મેં જોયું કે તે એક દરીયાથી ઘસ હતું અને મોલને લીધે એમ લાગતું હતું કે તે ચાલી રહ્યું હતું. એ જ વખતે ઉંચે આકાશમાં એક હવાઇ જહાજ અમારી ઉપરથી ઉડીને ચાલી ગયું. દીક્ષિતે જણાવ્યું કે, આ ટાપુ ઉપર કોઈ રહેતું નહીં હોય. મેં એમની સાથે સંમતી દર્શાવી. ખાવા પીવાનો વિચાર કરતાં અમારી નજર ટાપુના નારીયળ ના ઝોડા ઉપર પડી, અને અમને એટલી આશા હતી કે કાંઈ નહીં તો સવાર સાંજ અમે નારીયળ ઉપર જીવી શકીશું. મેં દીક્ષિતને કહ્યું કે “જો બે અઠવાડિયા સુધી આપણે કોઈ સેષવા નહીં આવે તો આપણે એક ઠોડી યનાવીને સીંગાપુર પહોંચવાનો પ્રયત્ન કરીશું.” મારી સુચના સાંભળી દીક્ષિત હસ્યા નહીં. તેઓ જાંમરમાં મોટા હોવાથી, વધુ મંબીરપણે, ચોતાના માળકા, આ તથા માતા પીતાના વિચારો કરતાં હતાં. મને પણ વિચાર આવ્યા કે અમારા સમાવદાલા અમારી ડેટલી ચિંતા કરતાં હશે? અને અમને બનને આસ્વાસન આપવા માટે મેં કહ્યું કે સવાર સુધીમાં કોઈપણ માછી મારતું બહાણ અમને જોઈ લેશે. આ ઉચારણમાંથી અમને બનને જરા ધીરજ મળ્યા.

સવારના સાડા ત્રણ વાગ્યા હતાં. અમે હવે સુકી જમીન ઉપર પહોંચી ગયા હતાં. અહીંથી દરીયા ડેટલો શાંત અને મિત્ર જેવો લાગતો હતો! અમે આસપાસ નજર ફેંકીને પેલા બીજા બે જણાને શોધવા પ્રયાસ કર્યો પણ અમારી નજરે કોઈ ન પડ્યું. અમે પ્રાર્થના કરી કે તેઓ પણ કોઈ બીજા ટાપુ ઉપર સંક્રામતીથી પહોંચી ગયા હશે અમને ખાતો હતો કે પાંક તે જરૂર મદાન નાડુના ટાપુ ઉપર પહોંચી ગયા હશે, કારણ કે તે તરવા માં ઘણા જ કુશળ હતાં.

અમે ઘણા ચાંદલા હતાં. અને મેં દીક્ષિતને નીચે બેસવા માટે મદદ કરી એમનું ખભાનું હાડકું ભાગી જવાથી, અમને હસની વખતે ઘણી પીડા થતી હતી. એમને મને સુચવ્યું કે મારે એમના ભાગેલા હાડકા ફરી મોહવવા.

મને બીક હતી કે અનુભવ ન હોવાને અંગે હું એમને વમાડીશ. એમની સુચનાથી મેં એમને જમણો હાથ એમની પીઠ પાછળ ખેંચ્યો, જેથી એમના ભાગેલા હાડકા એક બીજા સાથે ન ઘસાય.

અમારા બીના કપડા એ અમારી બીજા ચિંતા હતી: મેં માંડે ખમીસ કાઢીને એને નીચવવાનો પ્રયત્ન કર્યો, પ્રથમ મારા હાથમાં નેર ન હતું મેં ફરી પહેરી લીધું. પછી અમે અમારા લાઇફ નેટ ઉપર ચતા યહને સુતા. હંડી હતી, અને અમે સુષ ન દતા શકતાં, તે છતાં અમારા ચાંદલા શરીર ને આરામ મળતો હતો. દીક્ષિત હંડી થી, અને પીડાથી, મરી રહ્યા હતાં. મેં મારા હાથોથી એમના શરીરને ઘસવાનો પ્રયત્ન કર્યો જેથી એમને મરમોટો મળે ત્યાર પછી મેં માંડે માથું એમની છાતી ઉપર મુક્યું અને મારા ડાબા હાથ વડે એમની છાતીને ઢાંકી હું સુતો.

લગભગ એક કલાક પછી, હંડી હવા કુંકવા મંડી, અને અમારે ઝાડી તરફ જવું પડ્યું. અમે એક નારીયળ ના ઝાડ નીચે, ઝાડીમાં જગ્યા શોધી, તે છતાં હંડી હવાથી અમે બચી ન શક્યા. મને બીક હતી કે બીના કપડા અને બીના શરીર ઉપર હંડી હવા લાગવાથી અમને નીમોનીયા ન થઈ જાય. દરીયાથી બચીને કદાચ જુમ, તરસ, અને તાવથી અમારે અહીં જ મરવાનું થાય!

આવી પરિસ્થિતિમાં સુષ અશક્ય હતું. મેં આસપાસ નજર ફેંકતાં જોયું કે નારીયળના પાંતરા નીચે પડ્યા હતાં. મેં ઉડીને થોડા બેગા કપો. ત્યાર પછી, દીક્ષિતની બાજુથી જ્યાં હવા આવતી. હતી ત્યાં મેં લગભગ ત્રણ ફુટ નેટલો મોરચો આ પાંદડા વડે કપ્યો. મને સખત પીડા થતી હતી તે છતાં, મેં હંડી સામે લગવાને નિર્ણય કર્યો હતો. પણ, દીક્ષિત મને એકલાને મહેનત ન હતા કરવા દેવા મામતા એટલે એમને મને અટકાવ્યો. હવે હવા જરા એટલી લાગતી હતી.

થોડી વાર અમે વાતો કરી. અચાનક મારી નજર, ઝાડોના પાંદડા ઉપર પડી. ત્યાં કોરજો પડતાં હતાં. મેં હર્ષથી દીક્ષિતને કહ્યું કે, થોડી જ દુર સ્વચ્છ પાણીનો ઝરણો દેવો જોઈએ. કારણ કે, ચાંદનીમાં એ પાણીની કિરણો આ ઉપર પડી રહ્યા હતાં. પણ દીક્ષિત ઘણા જ ચાંદલા હતાં, અને તેઓ ઘોર નિંદ્રામાં નસકોર મોહાવી રહ્યા હતાં. હું પણ પડ્યો. પડ્યો આકાશ સામે જોતો હતો—વિચાર કરવાની પણ મારામાં શક્તી નહતી, અને અંતે હું પણ નિંદ્રા ના જોળામાં પડ્યો. (અધિક)

આ વાર્તાનો કેપ્ટી રાઈલ મુખ્ય “જહોડા પ્રકાશન”નો છે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જામણના અમે સ્પેશ્યલિસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અત્યંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે પ્રથમે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રીમાં લઈશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર્સ મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પુસ્કાઈપર, મુસાફરી, બીમાનાં અને જનરલ એવન

હીંદુસ્તાન અગર ઇન્ડીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ફરિયાદ અગર જમીન માટે મુસાફરી કરવા યેર યાં અમારી મારફતે પ્રવેશ કરો.

ઈંગ્લી, આંગ, ચોરી, કુલ્લક, અહરમાત, ખેટખાસ, વિગેરના નીમા અમે ઉવરાની બાપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, દિસાબના ચોપડા લખાવવાં રેવન્યુ સ્વીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારનાં લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

રેગનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓરિજીનાલ અને ટ્રાઈસ્ટાપર ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબાઈ, લીલી અબાઈ, રતાળ અને સુરણની ગોસમ માલુ છે. આહુ પેની ૧૦ રતલ, લસણુ શી. ૧-૬ રતલ.

પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

ક્યુરી અને એવલી પાન બલર ભાવ, પોસ્ટેલ બુક. વાસ્કોઠ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કવેર વાસ્કોઠ શી. ૧૧-૬ ડબલ.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કેંગોના ઓરડરો ઉપર પુરવઠા પ્યાન આપી કોઈ પણ નરેટ પરમીટ સ્કાની મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેક્રમ સુટ, ડાર્નિંગફ્રમ સુટ, વોઈટીંગ, હરેઈંગ એસ્ટ, સાઈક વોઈ ઓફીસ ડેસ્ક, છુક કેસ, ટેબલ, તકન કીકાચત ભાવે ખરીદી સકરો. ભતે પખારી લાભ લેવા કુકરો તાલ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકવા લાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકેન્જ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રસ્તમજી બલભાઈ રસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન - નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન :

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

એશીયનોને ન્યાસાલેન્ડમાંથી કાઢી નાંખવાની ધમકી

લીએમાં બેલતાં આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસનો પ્રમુખ ડો. હેસ્ટીંગ્સ બાન્ડાએ જણાવ્યું હતું કે જો એશીયન લોકોએ અમારી ખાલતોમાં દબલગીરી કરી છે અથવા ન્યાસાલેન્ડના રાજનૈતિક ક્ષેત્રમાં કોઈ પણ જાતની માંખણીઓ કરી છે, તો એમને ન્યાસાલેન્ડમાંથી કાઢી નાંખવામાં આવશે.

ડો. બાન્ડા એ જણાવ્યું હતું કે એમના એક પ્રચારકોની બધા આશીકનો ન્યાસાલેન્ડના એક એક એશીયન વેપારીની દુકાનનો પુર્ણ રીતે બોયકોટ કરશે. તેઓ સારી રીતે જાણે છે કે આનો શું અર્થ થશે. આનો અર્થ—દીવાળું છે અને તેમને કાર્વરલામ અથવા બીજા કોઈ દેશમાં જવું પડશે.

ડો. બાન્ડા અને એમના સાથીઓ ન્યાસાલેન્ડમાં વસ્તા લગભગ ૧૦,૦૦૦ એશીયનોને દક્ષત વેપારીઓ તરીકે જ સ્વિકારે છે. ડો. બાન્ડાનું કહેવું છે કે એશીયન લોકો આને મોટા ખાતનો વેપાર પોતાના હાથમાં રાખે છે, અને એને લીધે આફ્રિકનો, વેપાર નથી કરી શકતાં.

ન્યાસાલેન્ડમાં વસ્તા એશીયનો બોયકોટની આ ધમકીથી ચિન્તામાં પડી ગયા છે. આ ધમકી ત્યારે આપવામાં આવી હતી જ્યારે ન્યાસાલેન્ડ એશીયન કોલેજના પ્રમુખ ૩૬ વરસના વકીલ મી. એ. સત્તાર સંકાનીએ

મી. લીનોક્સ બોયકોટને એશીયન લોકો માટે રાજનૈતિક હકની માંખણી કરી હતી. તેઓ હાલમાં જ લંડન ખાતે ગયા હતાં જ્યાં તેમને કલોનીયલ ઓફીસમાં ન્યાસાલેન્ડના એશીયનોનો અવાજ રજૂ કર્યો હતો.

ન્યાસાલેન્ડના એશીયનો સારી રીતે જાણે છે કે જો ન્યાસાલેન્ડમાં ડો. બાન્ડાના ગૂંપને સ્વતંત્રતા મળશે તો એશીયન લોકોને ધણું તુકચાન થશે.

સામાર સ્વિકાર
જેહાનીસબર્ગના આદર્શ યુવક મંડળે 'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન' માટે પા. ૩૬૭-૧૩-૮ ની જે સુદર લેટ આપી છે તે માટે આ પત્ર તેમનો અત્યંત આભાર માને છે.
વ્યવસ્થાપક
'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.'

વરસોની ફરીયાદો બેગી કરી આને આફ્રિકનો બોયકોટની વાતો કરી રહ્યા છે.

પણ આફ્રિકન અને એશીયનોનું એકજ ધ્યેય છે. તેઓ બન્ને ઇચ્છે છે કે ન્યાસાલેન્ડ ફેરેશનથી જુદું થઈ જાય. આમાં એકજ ફરક છે. એશીયનો ઇચ્છે છે કે તેઓ રોડેશીયા અને ન્યાસાલેન્ડ એક થઈને સાઈથ રોડેશીયા જુદું રાખે. જ્યારે આફ્રિકનો ઇચ્છે છે કે ન્યાસાલેન્ડ પુર્ણ રીતે સ્વતંત્ર થાય અને ત્યાં એમને સ્વરાજ્ય મળે.

ઉંઘે રવાડે ચઢેલા યાજ્ઞિક

મહાગુજરાત જનતા પરીષદના પ્રમુખ અને સંસદના સભ્ય શ્રી ઇંદુલાલ યાજ્ઞિકે જણાવ્યું હતું કે, મુંબઈના દિબાષી રાજ્ય સંબંધમાં રાજ્ય અને મધ્યરથ સરકારની નીતીઓએ સ્પષ્ટ રીતે ખતાવી આવ્યું છે કે ગુજરાતની જનતા સમક્ષ મહાગુજરાતના એલાયદા રાજ્યના લક્ષ્યની પ્રાપ્તિ માટે અવિરત લડત ચલાવવા સીવાય બીજા કોઈ માર્ગ નથી.

શ્રી. યાજ્ઞિક દોઢ મહીનાની સળ ભોગવી ગયા સપ્તાહમાં જેલમાંથી મુક્ત થયા હતા. તેમણે જેલ મુક્તી પાદ એક પત્રકાર પરીષદમાં જણાવ્યું કે ગુજરાતની જનતાને અલુનપુર્વ જંગી દમનથી કચડી નાંખવાનો રાજ્ય સરકારનો પ્રયાસ તેમજ પ્રજના તમામ વર્ગોની ઈચ્છાઓની અવગણના કરવાની તથા પક્ષના દંડોને લોકશાહી રીતે મત વ્યક્ત કરતાં રૂઢવાની સરકારના પોલાઈ મોકાઈની નીતીએ અમારી માંખણી હાંસલ કરવા માટે પાલોનેન્દરી

ફેરમને ઉપયોગ કરવાનું અશક્ય બનાવ્યું છે.

આંદોલનનો નિર્ણય
એટલે એમ મહાગુજરાતની સિદ્ધિ માટે આંદોલન ચલાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે. સમારક સત્યાગ્રહ જોરદાર બનાવશે. હવે દક્ષત આ શહીદોનું સમારક ઉભું કરવા નોન પ્રશ્ન નથી પણ મહાગુજરાતની મુખ્ય માગણીની સીદ્ધિ પ્રતીક પણ છે. આ માટે ત્રણ માસમાં તઈવાર થવાનું કહેવામાં આવ્યું છે.

તેમણે કહ્યું કે સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાના મોટી સંખ્યામાંના ડેમોસ્ટ્રાસી દિબાષીનો પ્રશ્ન ઉભેજવા તઈવાર છે પણ તેમને છુટથી અબીપ્રાય વ્યક્ત કરવા દેવામાં નથી આવતો. આ પરિસ્થિતિમાં દિબાષી રાજ્યમાં ફેરફાર કરાવવાનું વિરોધ પક્ષે માટે અશક્ય બન્યું છે.

અમદાવાદ ખાતે જરકાપદેસર રીતે સમારક ઉભું કરવા સામે પરીષદની આગેવાનોને ચેતવણી આપાઈ હતી એવા વિધાન પરીષદમાંના શ્રી ચયાથ ના નીવેદનને તેમણે 'ખોડુ' કહ્યું હતું તેમણે કહ્યું કે સમારક ઉભું કરવું એ જરકાપદે કાય છે એવા કોઈ પત્ર હજુ સુધી અમને મળ્યો નથી.

મનુષ્યે શું સરજ્યું ?

વિગાનીકો નિત નવી શોધો કરે છે. આમાં દવાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે. આ દવાઓમાની કેટલીક દવાઓ આપણો કેવો વિનાશ કરે છે તે અહીં ટુંકમાં ઉતારીએ છીએ.

ચીંતા મુક્ત કરતી ગોળીઓ અમેરીકાની શોધ છે. ૩૦ જેટલી જુદી જાતો આની છે. ૫૦ ગોળીના ત્રીસ રૂપીયા. ૧૯૫૭માં બે કરોડ અમેરીકનો એ બે અબજ રૂપીયા આ દવા માટે વાપર્યા. પરીણમે ચીંતા મુક્ત તો ન થયા પણ ડોક્ટરના જણાવ્યા મુજબ એક ફરી દવાના ગુલામ થયા. ગોળીઓ ન મળતા દરદી હિરોરીયા, ચિત્તનું સમતોલ પણ ખોડું, આપઘાત નો વિચાર વિગેરે દરદીને બળવનર રીતે થાય છે. એટલે કે આ ગોળી એક જાતની કેરી ચીજ તમને આપે છે અને એ કેફ દારૂ વિની જેમ તમારા મનને ચીંતા મુક્ત ટુંક વખત માટે કરે છે. આ ગોળીથી યંત્ર કે મોટર વિગેરે ચલાવવા માટે માણસ નાલાયક હરે છે. કારણ તે પૂર્ણ બાનમાં નથી હોતો. ટુંકમાં આ ગોળી માણસને બહેર કરે છે.

ધાનાના નાણા પ્રધાન હોંદમાં

ધાનાના નાણા પ્રધાને ન્યુ દિલ્હીમાં જણાવ્યું હતું કે અમારી સરકાર ધાના અને હોંદ વચ્ચેનો વેપાર વધારવા ધણી આગુર છે.

ન્યુ દિલ્હીમાં ઇન્ડો—ધાના કલચરલ એસોસિએશને તેમના માનમાં યોજાતા સમારકમાં તેઓ બોલી રહ્યા હતાં. તેઓએ ઉમેર્યું કે બન્ને દેશ વચ્ચેના વેપારથી બન્ને દેશોને નાણાકીય લાભ થશે.

વધુમાં તેઓએ કહ્યું, હોંદ અને ધાના ધણી ખાખતમાં મળતાં છે. બન્ને દેશોએ પોતાની આઝાદી માટે તેમજ આંતરીક સવાલોમાં અને બહારના સવાલોના ઉકેલ માટે અહીંસા અપનાવી છે. મદદતમા ગાંધીના અહીંસાના સંદેશો ધાનાને આઝાદી મેળવી આપી છે.

પહેલો હોંદી બ્રિટીશ ચેનલ તરે છે

લંડનના ઇન્ડિયા ટાઉસમાં ચેનલ સ્વીમરસના પ્રધુએ પહેલા હોંદી ચેનલ તરવેવા શ્રી મીંદર સેનને ગયા અફવાડીયામાં પ્રમાણ પત્ર જોનાયત કયું હતું.

લંડનમાંના હોંદના હાય કમીશનર શ્રીમતી વિન્યાલક્ષ્મી પંડીતે સેનની જોગણ આપતાં પોતે અને હોંદ એને માટે ગર્વિત થયા છે એમ જણાવ્યું હતું. અને તે સમારક માટે હોંદના વડા પ્રધાન નરેન્દ્રો સંદેશો સેન માટે આવ્યો હતો તે તેઓએ જોરેમાં વાંચી તેમને જોનાયત કર્યો હતો.

શ્રી સેને સાતતાર ચેનલ તરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો અને આ છેલ્લી વાર તેઓ સફળ થયા હતાં.

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલ્કની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શાજુગારવા માટે જશ્યાબંધ રીબનો મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે મખમલ, અને ફેસમ તથા ફેલ્ડની ટોપીઓ કીડાયત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગોટે બાંધવા મખમલ, ફેસમ, કોલ્ટન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના કોચર્સ મળશે.

ઠેકાણું : માબરો હેટ્સ (મો.) લી.
લેડીઝ અન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફ્રાન : ૮૩૫-૭૬૬૨ પહેલ માળે,
બોક્સ પરપાઠ. માર્ટર મેન્સન્સ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જેહાનીસબર્ગ.

સહરાવર્દી કરાંચીમાંથી નાસી છુટે છે "બાળકે કહેવાથી નહિ પણ જોવાથી શીખે છે"

એક વખતના પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન જનમ સહરાવર્દી કરાંચીમાંથી બાગી છુટવાનો પ્રયત્ન કરતા હતાં.

દિલ્હીમાં એક કરાંચીથી આવેલા પ્રવાસીના જણાવ્યા મુજબ સહરાવર્દી કરાંચીના વિમાની મંચકે બાગી જવા આજ્ઞા દતાં પણ લશ્કરી જાગૃતિ દેવાથી તેમને પાછા જવું પડ્યું છે. જણાવ્યામાં નહોતું આજ્ઞા કે તેઓ ક્યાં જઈ રહ્યા હતાં અને કહ્યું પ્લેન લેવા ઇનકાર હતાં. તેમની પાસે ધણા યુરોપના દેશોની અને હોલની પરમીટો અને પાસપોર્ટો છે. જે તેઓ યુનાઇટેડ કિંગડમ જવા ઇચ્છે તો તેમને વિસાની જરૂર નહી રહે.

જણાવ્યા છે કે ૫૦૦ જેટલી રાજકીય ક્ષેત્રની વ્યક્તિઓને પકડવામાં નથી આવી છતાં નજર ફેદમાં રાખવામાં આવી છે.

પાકીસ્તાનના માજી વડા પ્રધાન શીરોઝ ખાન તુન તથા તેમની ભેગમ લાહોર આવી ગયા છે. અક્ટોબરની ૭મીના તેમને વડા પ્રધાન પદેથી કાઢી મુકવામાં આવ્યા પછી આ લાહોરની તેમની પહેલી મુલાકાત છે. રોશન પર પ્રેસ વાળાઓ મળતાં જ તુને જણાવ્યું કે "અને કાંઈ પ્રશ્નો ન પુછતાં." માજી વડા પ્રધાનને ફેટલાક પશ્ચિમ

પાકીસ્તાનના પ્રધાનેએ સત્કામી દતાં. પોતાની પુત્રીના લગ્નમાં બામ લેવા મી. અને ભેગમ તુન જલદીજ લાહોર પાસેના પોતાના ગામે જશે.

કોમ્યુનીસ્ટ કેરાળા !

કેરાળાના એક કારખાનાના કોમ્યુનીસ્ટ કામદારો પશ્ચર મારો ચલાવવા લાગ્યા ત્યારે પોલીસે ગોળા બાર ચડ કર્યો હતો.

કેવાલ મુજબ ૮ પોલીસો અને એક ઇન્સપેક્ટરને પશ્ચરમાં મારવામાં આવ્યા હતાં.

૧૨ દિવસથી કારખાનાની હડતાળ શરૂ છે આ તોફાન બાદ ખાસ પોલીસ દળ કારખાના પર સશસ્ત્ર પડેરા બરી રહ્યું છે.

ફેટલાક સાધારણ કામદારો પોલીસ ના રક્ષણ નીચે કામ કરવા જતાં હતાં તેમને ૬૦ હડતાળીયાઓએ કામ કરવા ન જવાનું સમજાવતાં આ તોફાન ઉભું થયું. તોફાનીઓ જાડીમાં સંતાયા હતાં અને લાંથી પશ્ચરો ફેડી રહ્યા હતાં. આથી પોલીસને ગોળાબાર કરવાની ફરજ પડી હતી.

"ક-પાઓને ઇજવણી આપવી એટલે એકદુ અધર જ્ઞાન નહીં પણ તેને વીવેક અને સુઘડતા શીખવાડવાની છે. તે માટે સારી શીક્ષકોએ જોઈએ. માથાપ જેવું વર્તન બાળકો પ્રત્યે રાખે તેવા સંસ્કાર બાળકો પર પડે છે. બાળક કહેવાથી શીખતું નથી પણ જોવાથી શીખે છે અને એટલા માટે જ માથાપે બાળકો પ્રત્યે સાઈ વર્તન રાખવાની જરૂર છે."

મહેસાણા નજીકના ભાન્ડુ ગામે નવીન ક-પાશાળાના મકાનનું તો. રજીએ ઉદ્ઘાટન કરતાં યજ્ઞરાત પ્રદેશ કેમ્પિસ સમિતિના ઉપપ્રમુખ ડૉ. મણિ બહેન પટેલે આ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા.

ડૉ. મણિબહેને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ગામને સુધારવું હશે તો પોતાના આંમણાથી જ શરૂઆત કરવી પડશે. આમપંચાયતનું કામ ત્યારે જ સફળ થાય, જ્યારે સૌ સહકાર આપે. તેમજ

શાળાના કમ્પાઉન્ડમાં કુલકાડ વાવવા, ગામમાં ગોપુરી જાગરૂ દારા સહિ આતર મેળવવા, કુરીવાળે બંધ કરવા, કામી વાડાઓનો ત્યાગ કરવા અને ધ્યાનકેત ગામની પ્રગતિમાં નાણા ખર્ચવા અનુરોધ કર્યો હતો.

સુખી લગ્ન જીવનનું રહસ્ય
મીસીસ ચર્ચોલને પુછવામાં આવ્યું કે, તમારું દામપત્ત્ય જીવન સુખી છે એવું શું કારણ છે ?
જવાબમાં તેણીએ જણાવ્યું કે, "તમારે સુખી થવું હોય તો કદી પતિ સાથે ખોટી ચર્ચામાં કે હરી-શાઇમાં જતરશો નહી. અને સૌથી મદતવની બાબત તો એમને ખવડાવવાની છે. સારી સારી વાનગીઓ આપતા રહો. પતિ નારાજ નહિ થાય. આજ મારા સુખી લગ્ન જીવનનું રહસ્ય છે."

સમાચાર સંગ્રહ

—ઉપકુલપતિને યુનીવર્સીટીના કંપાઉન્ડ માં દાખલ થતા અટકાવવા પીકેટીંગ કરતા બનારસ હોલ યુનીવર્સીટીના ૨૫ વિદ્યાર્થીઓની તા. ૭મીએ ધરપકડ કરાઇ હતી, દરવાજા નજીક દેખાવો કરતા વિદ્યાર્થીઓના ટોળાને વિખેરવા પોલીસે તણુવાર લાઠીમાર કર્યો હતો. સત્તાવાર રીતે યુનીવર્સીટી બંધ કરાયા પછી ૨૪ કલાકે ઉદ્ઘા પંદર દિવસથી થતા આ પીકેટીંગને તોડવા પોલીસે દરખાનગીરી કરી હતી.

—સુદાનના નાણા પ્રધાને મુંબઈમાં જણાવ્યું હતું કે સુદાન ઇચ્છે છે કે જે હોલ એની પાસેથી વધુ રૂ ખરીદે તો તે વધુ માલ હોલ પાસેથી ખરીદી શકે. આમ કરવાનું કારણ એ છે કે; હોલ અને સુદાન વચ્ચેનો વ્યાજનો વેપાર સુદાનને નફાકારક નથી. કારણ તેનું પરદેશી હુડીયામણ મર્યાદીત છે.

—હોલના શ્રી એસ. એન. તીલાળીએ ટાઇપીંગ અને શોર્ટહેન્ડ હરીફાઈમાં વિધવે ૨૬૩૬ તોડયો છે. ઇંગ્લીશ લીંગીના ટાઇપરાઇટર પર ૧૪૫૦૮ શબ્દો એક મિનિટમાં તેઓએ ટાઇપ કર્યો હતાં.

—હોલ અને વેરટ જરમની વચ્ચે અક્ટોબર માસથી રેડીઓ ટેલીગ્રામ અને રેડીયો ફોટોની સર્વિસ શરૂ થઇ છે. આ પહેલા હોલે ૨૨ દેશો સાથે રેડીમા ટેલીગ્રાફ સર્વિસ અને ૮ સાથે ફોટો સર્વિસ શરૂ કરી હતી.

—કંપાસમાં યુનાન્ડા પ્રાંતની યુ'ટાળી તા. ૨૦મી થી શરૂ થઇ છે. નથી

ધારાસભા, માટે ૧૦ આફ્રિકનો યુ'ટાળા છે જે ઇસ્ટ આફ્રિકના ઇતિહાસમાં પહેલી જ વાર બનવા પામ્યું છે. લગભગ ૨૦૦,૦૦૦ આફ્રિકનો મતદાન માટે ૨૪૨૨૬- થયા હતાં. યુ'ટાળી ધણી સાંતીથી ચાલી રહી હતી.

સાહિત્ય આફ્રિકા પર દબાણ લાવો

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

સાચવવા એટલે કે જો જીવનનું એક સત્ય બની જવું જોઈએ." વધુમાં શ્રી પાંકે જણાવ્યું કે, "આફ્રિકા ખંડમાં જનગૃતિ આવી છે આઠ દેશો આઝાદ થયા છે અને બીજા તે માગે" જઈ રહ્યા છે. રાષ્ટ્રવાદનું મોજુ તે ખંડની ઉપરથી પસાર થાય છે. એટલે, ઝડપી ફેરફાર થઈ રહ્યો છે. કે દક્ષિણ આફ્રિકાં વધુ વખત પોતાની નિતી નહીં બદલવાની હક કાયમ રાખી નહી શકે.

તૈયાર છે

યુજ્જરાતી કલ્ચરલ સોસાયટીનું જીવું અને જાગીતું ફેલેન્ડર સં. ૨૦૧૫નું તઈવાર યઈ-ગયું છે. હોમલ ફકત ૨ શીક્ષી ૬ પેન્સ. ફેલેન્ડર માટે નીચે આપેલા ધિરતાને પત્રારહેવાર કરો

Mr. V. D. Malani Sec. Gujarati Cultural Society 127 Berca Road, — Durban.

પુરા ખબર ! — પુરા ખબર !!
દિવાળીના શુભ પ્રસંગ માટે
: ખાસ મુંબઈનો :
બદામી હલવો—સુકે હલવો
આ ઉપરાંત અમારે ત્યાં સારી અને કીક્યાત ભાવે નીચેની વસ્તુઓ મળશે.
ધાણા દાળ
પાપડ ખાર
રાજખરો
ખસખસ
પીળા ચેથી
રાય
છૂંદ
વરીપાણી
ધાણા
લાળ મરચા
પાણી વાળા નારીયેલ
પવા-મમરા
મસાલા વાળી સોપારી
પરતા-એલચી
સોપારી સેકલી
સોપારી કાચી
ગોળ (મોલાપુરી મુંબઈ)
આ (મીલોન ખોર).
લાલ આમલી
તુવેરની દાળ
ચણાની દાળ
નારીયેલનો જૂકે
લાપસી
દબેલા દાળદર તથા મરચા
લાવ માટે મળો યા લખો :
કે. હરીભાઈ એન્ડ સન્સ,
(પી.ટી. લીમીટેડ)
૮૦-૮૧એ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ. ૬૨ખન.
ફોન ૨૮૨૯૮ — બોક્સ ૨૧૫૬.

આફ્રિકન સ્ત્રીઓની ધરપકડ

જો દાનીશખર્માં આફ્રિકન સ્ત્રીઓના "પાસ" માટે વિરોધ બતાવવા બંધી આફ્રિકન બેનોમાંથી ૫૩૬ સ્ત્રીઓને પકડવામાં આવી છે. મંજૂરવારે તેઓને કહેવામાં આવ્યું કે તમારે "પાસ"નો વિરોધ કરવા તેટલો કમીચનર ની જોશીસે સરખસ આકારે જવાનું છે. અને તેઓ કામ પર જતાં અટકીને સીધા ફ્રીડમ રજવેરમાં બેઠા થયા અને ત્યાંથી સરખસ કાઢી આગળ વધ્યા. આમાં કેટલાક પુરૂષો પણ પકડાયા છે.

ભાર ૫૫૬ ૨૦૦-૩૦૦ નું એક સ્ત્રીઓનું ટોળુ શા માટે ધરપકડ કરવા માં આવી છે તે જાણવા પોલીસ સ્ટેશને માં જાણવા માગ્યું કે શા માટે ધરપકડ કરવામાં આવી છે. તેમને જાણવા માં આવ્યું કે "પાસ" સામે વિરોધ કર્યો તેથી. સામેથી કહેવાયું કે અમને પણ પકડો. સાર્જન્ટે જોડરે કર્યો કે જાવ બધાને મારીને દહાવો. આ સાંભળતાંજ બધી બેનો નાસી છુટી.

આદર્શ દાન

મારી સાથે જ્વલામાં એક પેલાબાઇ દત્તા. જાતે પટેલ. એમના ગામ માં ગયેલો ત્યારે ૧૨૧ વીધાં જમીન આપી હતી. પછી તે વરસે ત્યાં ફરીથી ગયો મળ્યા અને કહે : 'તમે જમીન લઇને તો ગયા પણ વહેંચવાના ક્યારે?' મેં કહ્યું; વહેંચવા તો

આવ્યો છું. પૂછ્યું : 'કોને કોને દેશા?' તો કહે; 'બંગીનાં અભિયાર કુટુંબ છે. તેને બધી છ ધો' મેં કહ્યું; એમ તો ન અને પણ તમારી બધી એમને આપી દો' એમજો તે આપી. પછી મેં કહ્યું 'ખાલી જમીનથી નહીં ચાલે. એમને ખેડતાં પણ શિખવવું પડશે.' એ બાઇ, એમનાં પત્ની અને ૨૪ વર્ષનો છોકરો ત્રણેય ખેડાં દતાં. મેં મીનીટ વિચાર કરી તરત ખોલ્યા, 'બસ, સંકલ્પ થઇ ગયો. જરૂર ફરીશ.' છોકરાને કહે; 'હવે તારી ખેડ તું સંભાળજે. હું તો બંગીઓ ની ખેડ કરીશ.'

બીજો જ દિવસથી એમણે તો એ અભિયાર બંગી કુટુંબો સાથે ખેતરે જવા માંડ્યું. થોડા દિવસે કામજા આવ્યો કે ચાર સારા બળદ મોકલે. મેં મોકલ્યા. એ ત્રણ વર્ષ વીતી ગયાં. એક મંદિરે અને પોતાની બધી માથોના વાહરડા આપી દીધેલા મને ચું ક પેલાબાઇને મોકલી આપું. પત્ર લખ્યો તો જવાબ આવ્યો કે 'પ્રભુકૃપાથી હવે તો અમારા બંગી બાઇઓની ખેતી બહુ આબાદ થઇ ગઇ છે. હવે અમને જુબાનની જરૂર નથી તમે બીજા કોઇને દેજો.' હમણાં જ 'વિશ્વવાત્સલ્ય'માં વાંચ્યું કે એ બંગીઓએ તો રૂ. ૨૫૦૦ જેન્કમાં જમા કરાવ્યા છે. પેલાબાઇ રોજ સવારે છઠીને સૌની ઝુંપડીએ જાય છે. સૌને ખેતરે લઇ જઇ કામ સોંપે છે. જમીન વહેંચી નથી. સૌ સાથે મળીને ખેડે છે.

—રવિશંકર મહારાજ.

શ્રી આદર્શ યુવક મંડળ

ઉપરોક્ત મંડળની વાર્ષિક-જાહેર સભા તા. ૨૧-૬-૫૮ને રવીવારે સવારે ૧૦-૦ વાગે શ્રી મનબાઇ ભાટપુરિયા ના પ્રમુખપદે ગાંધી હોલમાં મળી હતી. સભાનું કાર્યકાળ પ્રાર્થનાથી કરવામાં આવ્યું હતું.

વાર્ષિક હેવાલ

(૧) મંડળનો વાર્ષિક-ઉત્સવ ઓગસ્ટ માં રાખવામાં આવ્યો હતો. તે પ્રસંગે ત્રિઅંકી નાટક 'ધરની ઇજ્જત' તથા નાતુ પ્રદસન 'વાહરે, દોલત' રજુ કરાયાં હતાં.

(૨) વાર્ષિક-ઉત્સવ નિમિત્તે બેગી ચર્ચેલી તમામ રકમ પાઉંડ ૩૬૭-૧૩-૮ છ. આને દાન કરી દેવામાં આવી છે.

(૩) ગોકુળ અટમી વખતે મંડળે પારણ્યે ઝુલાવ્યું હતું અને જન્મેના ગાયાં હતાં.

(૪) શ્રી નિ. નિવાસનનું જાહેર ધાર્મિક-પ્રવચન રાખવામાં આવ્યું હતું.

(૫) મંડળે "ચર્ચા સભાઓ" ગોઠવી હતી.

(૬) વર્ષ દરમ્યાન પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે મંડળને સહાય કરવા બદલ સભ્યોને તથા સભારીઓને મંડળ આભાર વ્યક્ત કરે છે.

નવાં કાર્યકર્તાઓ ૧૯૫૮-૫૯

આશ્રય દાતાઓ : સર્વશ્રી : બીખા-બાઇ જી. મારતર, ઊડુબાઇ એન. મહેતા, રામલાલ નાનાબાઈ.

માન્ય-પ્રમુખ : શ્રી રતિલાલ દાંસજી બાઈ, પ્રમુખ : શ્રી મનબાઇ ભાટ-પુરિયા, ઉપ-પ્રમુખ : શ્રી મણીલાલ જુલાબાઈ.

મંત્રી : શ્રી કરસનદાસ કા. પ્રબ-પતિ, સહ-મંત્રી : શ્રી મણીલાલ મોરારજી, ખજાનચી : શ્રી દરિલાલ ગાબાબાઈ, એડિટર : શ્રી પ્રેમાબાઈ ડાયાબાઈ.

સંચાલક સમિતિ સભ્યો : સર્વશ્રી-જ્વલાલાલ નરસોદબાઈ, નાયુબાઈ ચૌહાણ, માનજીભાઈ લાલબાઈ, દિનકર બાઈ દરિબાઈ, લલ્લુબાઈ લખુબાઈ, નાયુબાઈ વાલજીબાઈ.

કાર્યવાહક કમિટિ

સર્વશ્રી : મણીલાલ જુલાબાઈ (પ્રમુખ), દિનકરબાઈ દરિબાઈ (મંત્રી), નાયુબાઈ ચૌહાણ, રવજીબાઈ રામજી,

પ્રેમાબાઈ ડાયાબાઈ, રમણુબાઈ દુલ્લબ બાઈ, લલ્લુબાઈ લખુબાઈ, નાયુબાઈ વાલજીબાઈ, મણીલાલ ડાયાબાઈ.

આચાર્ય વિનોબાજી

વડોદરા સ્ટેટસમાં પગપાત્રા કરતા વિનોબાજીની તળીયત બમમ્યાના હેવાભે છે. થોડાક વખત યયા મેલેરીયાને લીધે તેમને તાવ આવ્યા કરે છે.

હેલા પાંચ છ દિવસથી તાવ હોવા છતાં પગપાત્રા ચાલુ જ છે. મોરારજી દેશાઈ (નાણા પ્રધાન) વિનોબાજી સાથે થોડો વખત પદમાત્રામાં ગયા અઠવાડીએ જોડાયા હતા.

રજકણુ

રેલ્વેમાં ટીકીટ-ચેકરે એક મારવાડી રોહની ટીકીટ તપાસતાં કહ્યું, "તમારી આસપાસ ખેઠેલાં આ ૧૧ છોકરાં કોના છે?"

- "મારાં છે."
- "એમની ટીકીટ?"
- "નથી શીધી."
- "કેમ?"
- "જરૂર નથી."
- "રેલ્વે આ છોકરાંઓના બાપની છે?"
- "સખ્મતા વાપરો."

"એક ટીકીટ સાથે ૧૧ છોકરાં મફત અને કાપદાનો આવે. ભંમ કરનાર પ્રત્યે હું સખ્મતા કેવી રીતે જાણવી શકું?"

"મેં કાપદાનો ભંમ નથી કર્યો. તમે બધા રેલ્વેવાળાઓ જ જાહેરાત કરો છો કે છોકરાં બારની અંદર હોય તો ટીકીટ લેવામાં નહીં આવે. એ છોકરાં તો હું ઘેર મૂકીને આવ્યો છું."

સુકાં મરચાં

આસરે ૩૩ રતલની ગુણી ૩૬-૦, ૧૫ રતલ કોચળીની શી ૧૬-૩, અને ૬ રતલ કોચળીની શી. ૮-૬. રોકડેથી છે. તેમજ આચાર માટે કાચા કેરી-કાચા મોટા ગુંદા મોટી કલીનું નહું લસણ અને લીલા મરચા. ઘણું કરીને નવેમ્બરથી મળશે. માટે તાકીદે લખો :

MAARMANS PTY LTD.
Box 26, Phone 128.
Brits Transvaal.

આતમાન જાગે ?

લેખક : શાંતિલાલ રામભાઈ પટેલ વાયકર

તારો આતમા ન જાગેજી, તારો આતમા ન જાગે, માથે કાળ નગારા વાગેજી, માથે કાળ નમારા વાગે. મંદિરમાં તુ દીવે કરતો, દીવમાં છે અંધાર, માથા ના ચક્રકરમાં ભાઈ, કરતો માર તાર...તારો આતમા. મોટે મોટે આરતી ગાવો, લાંબા લાંબા રાગે, ધંટડી વમાડી પ્રભુને જમાડે, જાતે તું ન જાગે...તારો આતમા. વાર તહેવારે અપવાસ ફરીને રાને! જૂએ મરતો, મહાભારતને ગીતા વાંચી, દુનીયાને છેતરતો...તારો આતમા. મુખથી રામ રામ જપતો, બમલમાં રાખતો છુરી. રામ જપતો દરદમબાઈ, પણ દાનત તારી છુરી...તારો આતમા. પૈશા ને તુ ભેગા કરવા, જીવન વેડફે તાર, જીવનની કીમત તું બાઈ, સમજે તો બહુ સાર...તારો આતમા. મેલા શરીરની પરવા ન કરતો, દીવને તારા ધોળે, બંધ કરી તારી નકલી આંખો, અંતર પટમાં જોળે...તારો આતમા. "શાંત" કહે છે સમજબાઈ, છોડી દે તું ચાળા, આતમા જો જાગે તારો, કામ ન આવે માળા...તારો આતમા.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

જાત નતનાં નાયલન, રેડમી તેમજ સુતરાક બાપડ, સીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે જિંતામ નતના લુલન જર્સી, પુલોવર, ઠારડીગન્સ અને બમ્યાઓ માટે-છુડીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટ્સ, શોલ્સ; વેપકીન્સ વિગેરે.

હરેકે જાતના માલ માટે તપાસ કરવા બહામજી. ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

મિત્રોને અભિનંદન પાઠવો

દિવાળી અને નુતન વર્ષના પવિત્ર દિવસોમાં સમાં-સ્નેહી, મિત્રોને યાદ કરી શુભ ઇચ્છાઓ સર્વોત્તમ મનુષ્યાચાર છે. એનાથી પ્રેમની વૃદ્ધિ અને સમૃદ્ધિની ધનિષ્ઠતા થાય છે પત્રિકા પોસ્ટથી સૌને પહોંચવું એ શક્ય છે. છાપા દ્વારા સસ્તામાં ને સહેલાયથી થઈ શકે છે.

તા. ૭-૧૧-૫૮ના 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ની અને 'ઓપીનીયન'ના અંકોમાં એ માટે ખાસ વિભાગો રાખવામાં આયા છે. આપ આપના એડ્રેસ સાથે માત્ર પા. ૧-૧-૦ મોકલશો તો આપનું નુતન વર્ષાભિનંદન અને શુભ દિવાળી-દિવાળીના દિવસોમાંજ સૌને મળી જશે.

જોડાનીસબર્ગમાં **ઇન્ડિયન ઓપીનીયન**
B. U. MASTER P. Bag,
 C/O Mabro Hats (Pty) Ltd. DURBAN.
 33 West Street,
 JOHANNESBURG.

હિંદ અને પરદેશના ડાહરેકટ ઇન્વોઈટ્સ
 ધરાકોને હોલસેલ

અગરબત્તી
 હિંદીયો: "સ્ત્રીમર બોન્ડ" નંબર RYR ૮-૧; "મિ રોઅસ" નં. ૬૦૬ ૬ તોલા ૧૫-૦; "ગ્રેટ નેચ ઓફ ઇન્ડિયા" નં. ૫૧૧, ૩ તોલા ૪૨-૦; ૬ તોલા ૬૬-૦; "વાસંતી" (દરેક પેકેટમાં અતરની બાટલી) ૧ તોલા ૬-૬; ૨ તોલા ૧૭-૦; ૩ તોલા ૨૬-૬; ૪ તોલા ૪૦-૦; ૬ તોલા ૫૦-૦; "અમેલી" ૧ તોલા ૬-૬; "સુખ રાણી" ૧ તોલા ૧-૦; ૨ તોલા ૬-૬; "લતા મન્ગેષકર" ૪ તોલા ૪૦-૦; ૬ તોલા ૫૫-૧.

પાકીસ્તાનથી: "સ્ત્રીમર બોન્ડ" નં. RYR ૧-૧; "મિ રોઅસ" નં. ૬૦૬ ૩ તોલા ૩૬-૦; ગ્રેટ નેચ ઓફ ઇન્ડિયા" નં. ૫૧૧ ૩ તોલા ૩૬-૧; ૬ તોલા ૬૧-૬; "અમેલી" ૨ તોલા ૧૫-૬; "મીલાદ" નં. ૬૬૬ ૩ તોલા ૨૧-૬; ૪ તોલા ૩૩-૬; "કેપટન" ૩ તોલા ૨૩-૦.

ઉપર જણાવેલા અગરબત્તીના બાવો, ડહનના હિસાબે છે. ઓઈરની સાથે મહેરબાની કરીને રોકડા મોકલવો.

કેરમ બોર્ડર્સ
 હિંદીયો: (વધુ વરસોની મહેનત તાદ અમારા સ્ટોક્સમાં નવો ઉમેરો) "એ" ક્લોથી લડા બોર્ડર સાથે પા. ૧-૫-૦.

"બી" ક્લોથી પાંતળા બોર્ડર સાથે પા. ૫-૧૫-૦.
 ઉપર જણાવેલા સાથે વધુમાં વધુ વધારે રમતો પણ મળશે. કેરમનો બોર્ડર વધુ મુંદર અને પોલીષ કરેલા છે. પાકીસ્તાનથી: "કેરમ કુપિન" (ઉલ્લા દસ વરસથી પ્રખ્યાત) પા. ૫-૫-૦. "નિકલ કોર્નર" (ઉપર મુજબ) પા. ૪-૧૫-૦.

(આ કેરમ બોર્ડર્સ સાથે સ્ટાઈલ તથા તેની કુદરીઓ તથા રમત કેવી રીતે રમાય છે, એની સુચનાઓ સાથે આવે છે).

ધરાકોને ખાસ બાવ આપવામાં આવશે, કેરમ બોર્ડર્સ ઉપર કેલ બરનારને, ખાસ બાવ ઉપર ૫ ટક ઓછા કરવામાં આવશે. અપ કન્ડીના બોર્ડરમાં રેલ તથા બેન્ક એક્સચેન્જ મોકલવી.

અમારા સ્ટોક્સમાં હવેના આવંતો માલ: નાળીયર, સુકા પેનચ, લસણ, કપુર, ધાંચે ૬૬, એમ. બી. નટલ, આમલી, મસુર, કેરમ બોર્ડર, અગરબત્તી, સુકા દાણ વિગેરે વિગેરે. વેપાર અંગે ખાસ તપાસને ધ્યાન આપવામાં આવશે.

અમારી સાથે વેપાર કરી શકો તે બીલઓ ખાસ જવાની કૃતજ્ઞ છે? (અમે ડાહરેકટ ઇન્વોઈટ્સ અને જનરલ અર્થન્ટ બીઓ).

A. K. HOUSEN & SONS
 116 Queen Street, Phone : 27349.
 Box 2168, DURBAN;

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ આસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા, આસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જીંદગીનો વિશ્વો એ ખરી બાંધકારી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,
 ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબજી"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮
 ૪૭૪૫૪